

309404 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } చెన్న పట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 16 వ తేది గురువారము } No. 39
సంపుటము. ౫ } కాశ్యపు నామ సంవత్సర వైశాఖమాస శుద్ధ పక్షి ౬. } సంచిక 3౯

అన్ని మన్యజ్వరములకును యిసనాఫలిమందు
రామబాణమువలె అమోఘముగ పనిచేయును.

Esanofele (Anti Malarial)

ఇసనాఫలిమందును సేవించి, మన్యజ్వరముచే పీడింపబడుకుండగ
మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.

ఈ మందు బహు నమ్మకమైనది. మన్యజ్వరమునకు దవ్యైవధము:— ప్రపంచమందంతటను మన్యజ్వర జ్వలయందు పెక్కుమందికి జయప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యులందరూ ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జీర్ణించి గుల్మవ్యాధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు అమోఘముగ పనిచేయును. మరల జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమాత్రపు ముచ్చుకొన్నచో జ్వరము నిశ్చయమగును. ఏమియు అపాయము లేదు. పకిపిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫలిని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర దొరకును. (984)

సోల్ యేజంట్లు— (ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి.జి.గోరియోకంపెని, బొంబాయి.
చెన్నరాజధానియందు సోల్ ఏజంట్లు:— డబ్ల్యు. ఈ. స్లిత్తు అండుకో, మదరాసు.
దగామందులను జూచి మోసపోకును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.
చక్కని డబ్బితో సహా నీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.
పార్శ్వపు నొప్పుల కార
దోలును. వాయువు
పోట్ల పోగొట్టును.
నువాసనగలిగి యుండును.
క్రతయింట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచినందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారా
అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

సర్వవృద్ధికి విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్ మార్కు) 586
దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి క్షుణ్ణమునకును రుండ
లవిన మోక్షమధము. అంగు,
మూసాని, దోయవైద్యులచే పొగ
డగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
లంచినను మందు గుణముమాడదు,
తేలునకు మృతమే కాక ఎలక.
కుక్క, పాము, జిడ్డి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నువయో
గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
పోస్తేజి 0-8-0. 1 డబ్బా పాకెట్టు
వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేలు.
ఒకనాటి 2 ప్యాకెట్లు తప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవ్వం.
భర్తకులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిష. నియ్యబడును.
చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెని,
16 బెంకచేకేమేట్రి, పిడి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

ఇనాము ! ఇనాము !!

అందమైన మధుర బుట్టలచీరలు
చీర 1-కి వెల రూ. 3-12-0.

18 మూలలు నిడివి. 2 1/2 మూర
వెడల్పు కలవి. రంగుకు ఉత్తరవాద
ము. అందులో అనేకవిధరంగులు గల
బుట్టలు వేయింపబడినవి పలురకములు
కలవు. ఇక్కాల నాగరికమునకు తగు
నట్టి మేలయిన చీర. ఈ చీర 1-టి కొనువారలకు ఎలక్ ట్రిక్
బంగారు ఉంగరము 1-టి ఇవ్వముగా యివ్వబడును.
నర్సాపురం సరిగచీర 1-కి 16 x 2 1/2 రూ 4-8-0
బందరు దవనకొడిచీర 1-కి రూ 8-4-0
బాలామణి మామిడిచీర 1-కి రూ 8-8-0
కాంచీపురము అరకుచీర 1-కి రూ 5-0-0
శకుంతలచీర 1-కి రూ 5-8-0

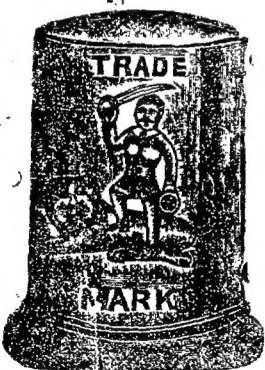
1142 సి. సి. లింగం అండు కో,
2, రామానుజఅయ్యర్ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు

1000

రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా? అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన
సాలామిసిరి మురబ్బాను నేపించండి. దీనిని నేపించిన యెడల ధాతువుష్టి, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, ఆకలి ఎక్కువ
మొదలయినవి. కలుగును. స్వప్నస్మృతియు, ధాతువు మూత్రములలో కలిసిపోవుట,
నీరుచురుకు, బహుమూత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానును. దీనివలన మంచి గుణము
పొందిన ఆనేకులు రంగోల్, పిసాంగ్, సిలోక్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి,
మదరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానపుత్రికలు విశేషముగా పంపియున్నారు.
కావలసినవారు అగ్రజాప్తాంత్రును సుపీనచో బహుమాన పత్రికల కాపి పంపుదుము.
ఇది అబద్ధమని రుజువుపరచువారికి వైకనుపరచియుండు బహుమానము యియ్య
బడును. ఆట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందకచ్చును. పార్శ్వమున కొను
నన్నడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన
పుత్రిక సార్వజతో పంపబడును. ఏకెంటులు కావలసియున్నది.
15 రూపాలు తేల్చీ వెల రూ. 2-0-0. కపాలభిర్బు 1-కి డబ్బాలకు 6 ఆకాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,

సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగుళూరు సిటీ.

(619)

మా సరుకులన్నియు మంచిరకపు సరుకులు

ధరలు చాల తగ్గించబడినవి! (456) అతి చౌక!!

ఉష్ట ప్రదేశములందు చల్లబిగాలి నిచ్చు శాశ్వతపు విసనకర్రకంటె మంచిదేదైన గలదా?

ఈవిసన కర్ర ఏర్పాటు చాలపొందికమైనది. ప్రతివోటునకు వెంట గొంపోనిగును. కోటిశ్శయలకు కుటీరవాసునకు
గూడ చాల సదుపాయము. వైకి వాస్తవముగ విద్యుచ్ఛక్తి విసనకర్రలచే యుండును. దీనికి మూడంచులుండును. దీని
త్రిపుటకు వేరొకపిడి అనుగ్నబడియున్నది. దీనికిని ఎలక్ట్రిక్ ఫ్యానుకును గల వ్యత్యాసమేమను:— ఎలక్ట్రిక్ ఫ్యానుకు
వెల 1-కి 10రూపాయలు వ్యయమగును. ఈ విసనకర్ర కట్టిభిర్బు ఆకసరములేదు. ఈవిసనకర్రకంటెకొనుట ముండుట మొద
లగు ఉపద్రవము లేవియు లేవు. చాల సురక్షితమైనది. 4, 5 గురకు సరిపోవు చల్లని గాలి నిచ్చును. వ్యాపారము చేయు
వారికిని, లాయరునకును, వర్తకులకు, జమిందారులకు సంచారముచేయువారికి ఉద్యోగస్థులకు, మేధాశక్తి నుపయోగించు
వారికి ఇయ్యది చాలయోగ్యముగ నుండును. మనము సోడా, లెమినిడు మొదలగువానికి భిర్బు వెట్టినంత సొమ్ము అన
సరము లేదు. 5-10-0 లకు శాశ్వతముగ నుండు ఒక విసనకర్ర వచ్చును. నానాటికి విసనకర్రలన్నియు భిర్బు అయిపోవు
చున్నవి. తక్షణము ఆకాధంగము పొందకుండగ అద్దరులను పంప బ్రార్థితులు. మూడువిసనకర్రలకు ముండుగ ధర రూ. 14.
4 వ వంతు సొమ్మును కట్టవలయును.

(1168) ఉత్తర ప్రత్యుత్తరము లన్నిటిని అంగ్లమున వ్రాయవలయును.

Calcutta Stores & Agency, Beadon Square, Calcutta

సోలయేజంటు: అంగ్లోయండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, జామ్నాచున్నేడు వీధి, బొంబాయి.
 మద్రాసు రేజంటు:— మెహతా పురషోత్తంమూర్తి, చైనాబజారుకోడ్లు, మద్రాసు.

13-వ విశాఖపట్టణ మండల సభ

నేటిదినము అనకాపల్లిలో సమావేశ మగుట.

అహ్వనసంఘాధ్యక్షుల, అధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు.

[మా స్వగీయ విలేఖకునియొద్దనుండి]

అహ్వన సంఘాధ్యక్షులగు దురిశేటి వేంకట నరసింహారావుగారి స్వాగతం పవ్యసము.

దేశాభిమానులారా! స్నేహితులారా!

మనము యీరితిగా ప్రతిసంవత్సరము సమావేశమగుచున్నది దేశాభ్యుదయము కొరకు గదా! అనగా ప్రజల పురోభివృద్ధి నిమిత్తము. ఇది యెంతవరకు సాగుచున్నదియని కొందరడుగుచున్నారు. మనము అనగా ప్రజలు యెంతవరకు శ్రద్ధతీసుకుని పుష్కలముతో సాగించుచున్నారో అంతవరకు సాగుచున్నది. యేమిటి సాగించుట? తనతోపాటు తన వలెనే సర్వేశ్వరునిచే సృష్టింపబడిన మానవసోదరుని శ్రేయోభివృద్ధి విషయమై శ్రద్ధతీసుకొనట, పాటుపడుట; ఇదియే దేశసేవ, ఇదియే యిహపరసాధనము, పూర్వజన్మ కుక్కతము నలన తనకు ప్రస్తుతిము గలిగిన ధనబలము, పుష్కలగాధికార బలము, విద్యాబలము, తనకన్న కిక్కిరిసే అవస్థాధికులను చాటి పునర్యోగదరచి అందువలన వారికి కలగు నుపకారము మునుపటికంటే బడినదిగాని తన బలమువలన వ్యాపారవ్యాపార పంచమణితో భిక్షరసి బాధించని స్వేచ్ఛావలంబన లొంగదీసి ఖోజి వెట్టి తాను అప్పుటి సాధ్యమును పొందుతు తన ప్రాగల్భ్యమును వెల్లడించు కొనుటకు గాదు. ఈ నీతిని స్థిరపరచుటకే కనామన యింగ్లీషు దొరతనమువారు యీ ఆశ్రయమునమైన యాధ్యమును యంత కాలమునుండి పూనుకొని చేయుచున్నారు. అయితే జర్మను వాడితగ్గుట కానిపించదే? మిక్రిమండలివారి జయము చిహ్నము యింకను కానపించదే? అను అనుమానమునకు అప్పుడప్పుడు కొంత అనకాపల్లి కలిగియున్న సుతుదకు జయము మిక్రిమండలి వాటి నిశ్చయమని మన మెఱుంగుదుము. ఈ జాలమునకును అందువలన కలుగు సంతోభమునకును కారణము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యములో కొన్ని ఫలము లందు యీ స్వేచ్ఛావలంబన నీతిని స్థిరపరచుటకు దొరికెనువారు సందేహించుచుండుటే కారణముగా చేపాంతి వై గాగ్యమాలమైన యీ హైందవ దేశములలో చాలమందికి అనామానము వున్నట్లు తెలియుచున్నది. న్యాయ స్థాపనలో మానవ ప్రయత్నము లోపము తనపుడు దైవసహాయము వుండును. ఒకలోపము మాత్రము మన దొరతనమువారు మొదట కనిపెట్టలేక యిప్పుడు సవరణచేయు మొదలిడినారు. బిల్లెండు దేశము విషయమై యీనీతిని త్వరగానే స్థిరపరచుటకు వున్నారు. మనకును ఆ వెంటనే యెచ్చిపెట్టెదము. యుద్ధసమయమున వారి తోపాటుమనలను తొలుపాటునుపడదని నెమ్మది కాలమున వారితోపాటు స్వేచ్ఛావలంబన మానవలయవ్వరా! మనము అందువిషయమై సందేహింపక మనవక్రత్తిగాను పంపిన చార్టర్లను సరిచియును. రాజప్రతినిధిగాను యీ చుట్టను దీర్చిలో జరిగించిన యాధాలోచన సభ నుండలి తీర్మానముల ననుసరించి యును మనమందరమును మహాత్మదేశమును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును గాపాడుటయందు మామొక్క పూర్ణమైన తోడ్పాటును యిచ్చితిమిలెను. జర్మనులు చొరబడిన దేశముయొక్క అవస్థయు, వారు ప్రజలను పెట్టెడు సంతోభమును మనము చినుచున్నాము. కావున మనదేశమునకు అట్టి దుశస్థులు రాకుండ సంరక్షించుకొనవలసిన తరుణము వచ్చినది. మనము త్వరపడవలెను.

యధమును త్వరలోముగించి మనకు జయము తెచ్చుయేర్పాటులయందు శక్తివంచనలేని సహాయము యిచ్చుచున్న మన పురోభివృద్ధినిమిత్తము తాత్కాలికపడవలసిన అనసరము యోధుడను యెల్లకరును వున్న విషయమే మనకును వున్నది. మనదేశము క్రమక్రమముగా బీదస్థితికి వచ్చుచున్నది. ఇచట మనజాతు ఆదాయమునకు అవకాశములు యేమాదమున చూచినను తగ్గుచున్నవి. దీవనోపాధికి కావలసిన అనసరమయిన వస్తువుల విలువ క్రమేణా హెచ్చుచున్నది కాని హెచ్చినది మరి తగ్గుట కానిపించదు. ఇందుకు అనకూలముగా ఆర్థికవల ఆధారములులేవు. పరిశ్రామిక వ్యాపారములు ఊడించుచు

న్నవి. పురోభివృద్ధివలంబనకు కావలసిన వస్తుతవిద్యపాండుటకు మరుపు అత్యధికముగా కావలసినవస్తువునది. మన దేశమునకు ముఖ్యోపాధియు ఆధారమున అగు కర్మసాయము వుండవలసివరితిలో వుండుట కానిపించదు. ఈ అనస్థలకు కారణములు దైవికరాజికములు. ఇందున రెండవదానిని సవరించుకొనుటకు అవకాశములు తెచ్చుకొనవలెను. మొదట పామరపాటకపు జనమునకు నిష్పాదోచిత ప్రాథమికవిద్య వికవిగా సుచుహూసవలెను. నిర్బంధము లేకపోయినను వుచితము కావలెను. ఆపై వున్నతవిద్యకు కేతనములు తగ్గించి విద్యను నేర్చుకొను నభిలాషగలవారికి ముఖ్యులకనవలెను. ప్రస్తుతము ముఖ్యులు తక్కువగను అటంకములు హెచ్చుగను కనిపించుచున్నది. విద్య యే అధ్యక్షగీలు ప్రత్యేకమునకనవచ్చునను అప్పటికి కేసేవని దీవనోపాధికి కొంత ఆస్కారమై వుండు యేర్పాటులు కావలసివున్నవి. ఇందులకు తగిన చాటిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధి ముఖ్యముగా మనజిల్లాలో చేయించవలెను. ఇంజనీరులబడి విశాఖపట్టణమున దొరతనమువారు పెట్టబోవుచున్నార గాన దానితోపాటు కర్మాగారమును అందున అవకాశమైన పారిశ్రామికవిద్యలను విద్యార్థులకు నొసంగ వీలు చేయుదురని నమ్ముచున్నాము. మనదేశమునకును మనచందలమునకును ముఖ్యోపాధియైన కర్మసాయ పరిశ్రమమునకు అభివృద్ధి కలుగజేయు నిమిత్తము దొరతనమువారు కర్మసాయకాఖను స్థాపించి కొన్ని మాత్రన మాగ్నములను కనపరుచుచున్నాను. ఇందుతోపాటు యీ దేశములకు పాటకపుజనము నైదేశములకు కలసపోవు ఆచారములను నిలుపుచేయుచుట అవశ్యకముగా కానపించుచున్నది. మనచందలమున పాటకపుజనము తక్కువ అవుచున్నలోపమును భాగుగ కర్మసాయ పరిశ్రామిక వృత్తులయందు పరిశ్రమకలవారు ప్రతిపారు కనిపెట్టుచున్నారు. మనకు భిక్షుగోనికి లేవలసివున్న విశాలప్రదేశములు విపరీతముగ ప్రతితాలూ కాయగూరలు వున్నవి. భిక్షుగోన్న వాటినే నేర్వవలయుటకు మనుష్యులు కొన్ని కొన్ని ఫలముల అరుదు అగుచున్నపుడు యిక బంజరు ప్రదేశములు భిక్షుగోనికి తెచ్చుటకు జనము యెక్కడ వుండురు? జనమే పూర్తిగా నుండి కర్మసాయ పరిశ్రమ పరియైన మార్గమున వుండు యేర్పాటు జరిగినపుడు కర్మసాయమును ముందు యేపరిశ్రమయును లాభికరముగావుండదు. కర్మసాయమునకు యీదేశమునందు కలిగివున్న సృష్టి సుకరములు మరియొక దేశమునందు కనిపించవు. వలసపోయిన మనదేశములు యెంతవరకు వున్నతావస్థకు వచ్చినో అచట వారు పడుచున్న కుఖములు యెట్టివో అందరకును లేటయైన విషయమే. ఇచటనే వారికి భూసమరపాయమును అందుకుతగిన నీటిసమరపాయమును యితరసుకువులను యిచ్చుననుడల వారు యిచటనే పొందగల్గు వున్నలస్థితి మరియెచటను వాటిరాదు. ఇందుకు భూభామందులను ప్రజలను తోడ్పడవలయును. పాటకపు జనమునకు యీసంగతులు బోధపరచవలెను. ఇందుకు గ్రామములయందు మొదట పని ప్రారంభించవలెను. గ్రామములు భాగున్న దేశము భాగుండును. ఈమధ్యను గ్రామపంచాయితీలు కొన్ని కొన్ని గ్రామముల దొరతనమువారు యేర్పరచినారు. ఈ యేర్పాటులలో యింకను సవరణలు కావలసి వున్నవి. ప్రతిగ్రామమునకును పంచాయితీ వుండవలెను. ఈ పంచాయితీకి బలమును తోడ్పాటును యిచ్చు గ్రామసంఘము లుండవలెను. ఈ గ్రామ సంఘము యొక్క పూహపోహల ననుసరించి పంచాయితీ అచటజరుపుచున్న గ్రామము వుండవలసిన స్థితిలోనుండును. పంచాయితీ సంఘమునకు జవాబుదారీయై వుండవలెను. ఇందుకు దొరతనమువారు మొదటలో శ్రద్ధ తీసుకొనక పోయినను మనము యీమార్గమును అవలంబించేయే యేర్పాటనరించిన దొరతనము వారు తప్పుక ఆమోదించి ఈపద్ధతి యితర గ్రామములకు సుమతిము స్థిరపరచుదురు. ఈ పద్ధతి యెప్పుడయిలే స్థిరపడునో పరిపాలన ప్రజలకు జవాబు దారగును. ప్రజలే తమపరిపా

లను చేసుకుందురు. ఇదియే స్వపరిపాలన. ఈమార్గముననే తాలూకాసంఘములును జిల్లాసంఘములును తాలూకా జిల్లా పరిపాలనా అచయనకు తోడ్పడు అవకాశములు యిచ్చిన శ్రేయోభివృద్ధి ప్రారంభమగును. వీటి అన్నిటికి పునాది యీ అమలు నడుపువారిని ప్రజలు యెన్నుకొనుటే. దొరతనమువారితే నియమింపబడు పద్ధతి యిటువైని నిలుపుచేయ వలసివున్నది.

ఇది అన్నియు నెఱవేర్చుకొనుట మొదట కష్టతరముగా కానిపించుచున్నది. మనము పూర్ణమైన వికమర్శమును వహించి పూనికతో వుద్దేశించి వకపేన స్వల్ప కాలములో అమలులోనికి తేవచ్చును. మనలో చున్న సోదృషి పట్టుదలతో పనిపూనిన దొరతనమువారును తోడ్పడుదురు. ఇవంతయూ చునలోనే వున్నది. జాతిభేదమునకు మతిభేదమునకు వొకరికన్న యొకరు హెచ్చుతక్కు సుబలుకే అందరమును ఒద్దుటవై వొకరికి యెందులనును యేమాత్రమును నొప్పి కలిగించుటకు నెఱచి ప్రజాశ్రేయోభివృద్ధికి తాత్కాలికపడవమైన సర్వేశ్వరులను సహాయపడును. ప్రస్తుతము మంచిస్థితికి కచ్చుటగాని యంతకచ్చును ఊణస్థితికివచ్చుటగాని సంభవించునని వెద్దలుచెప్పుచున్నారు. ఇప్పుడు మనలో మనభేదాభేదములు, మనలోకలుగు నవిగాని ఒకరివలన ప్రోత్సహ పెట్టబడినవిగాని నెమ్మదిలో చరణచేనకొని అందరమును ముగడమో తేలడమో అన్న విషయమున సుబలునకు కట్టుబడి నమచుకొన నుద్ద్యుత్తులమై వున్నాము. మనచందలమున మాత్రము కాఖ, మత, జాతి మొదలగు భేదవైషమ్యములు లేక నెమ్మదితో నున్నారము. పరమేశ్వరుని యీ నెమ్మదియును వికమర్శమును మనలో హెచ్చించి రక్షించునగాక!

భూమి అనునది దేశమును రాష్ట్రములుగా భాగించుట పరిపాలనా సుకువునకునే కాభివృద్ధికిని సుకుంససమను నీతి యొక ఆంధ్రులకే కాక, ఉక్కి, తులు, కన్నడ, మరాఠీ, శేకనులు మొదలు గాగలవారికి లేటపడి అంగీకరించి వారు భూమి అనునామముగా రాష్ట్రభివృద్ధిని కోరుచున్నారు. బంగాళాదేశమువారు యీనీతిని అనుసరించి వాగ్దాప్రములను స్థిరపరుచుచున్నారు. ఇందలి ఉపయోగము దేశాభ్యుదయమునకు భంగము యేమాత్రమును కాదు. సరికదా! మార్గ కార్యయోగముల అనేక దేశాభిమానులు వొప్పుకొనుచున్నారు. మానసియులగు మన కర్మగాదు గవర్నర్ జనరల్ గారి సభయందు యీ అంశమును ప్రవహించినపుడు యెదిరించిన వారి వాదములు యెంతవరకు అదరణీయముగా నున్నవో అందరకును తెలిసిననుకేమే. అందున గౌరవీయులగు జిన్నా గారు, త్రినిదాన శాస్త్రి గారును వెల్లడిపరచిన వాదములు యీ ప్రభుల యందు శ్రేయగల మనకందరకు కొంత ఆశ్చర్యమును, అందు జిన్నా గారి ప్రశంసకొంత విషాదమును కూడ కలిగించెను. కర్మగాదు ఆంధ్రుల మెప్పును ప్రజామోదమును బడయు నిమిత్తము ఈతర్కములు తెచ్చిన నుడిచిరి. యెంతమాత్రావచ్చదు! జిన్నా గారు చేచుచున్న పనులు ప్రజల ఆమోదమునకు మెప్పునకు గాదా? వీరందరు కానన నిర్మాణసభలోనికి వెళ్లుట ప్రజలకు పురోభివృద్ధి తెచ్చి అందుకును ప్రజలయొక్క ఆమోదమును, మెప్పును, కృతజ్ఞతయు బడయుటకే కాని ప్రజలకు యిష్టము తొలంగునటుల వర్తించుటకు కాదని జిన్నా గారు మాత్రము యెఱుంగరా? ఈ ప్రశంస మనకు శ్రేయమునులైన జిన్నా గారి ముఖతావచ్చుటయే మనకందరకును కొంత వికలిగిందినది. మరియొకరు యనిన మనకింత విషాదముండక పోవుగాని యందుల మనమొక నీతిని గ్రహింపవచ్చును. యెంతగొప్పవారైనను అప్పుడప్పుడు సాధారణపు సామరులను గ్రహించగలుగు సుబలును తాముగ్రహించ లేనటుల వర్తించురు. ఈరీతినే యీ ఆంధ్రరాష్ట్రము సంపదగ్గునకు మన దివాను బహద్దూరు కేకేవ ప్రిల్లెగారి పూహలు యీమధ్యను చార్తాప్రతికల మూలమున వెల్లడియైనవి కూడ విషాదము కలిగించెను. వెద్దవారు సమతిమును మనుష్యమాత్రులము అగు కారణమున పాదబడుట తటస్థించును. కావుననే పరిపాలనా విషయములగాని ఇతరవిషయముల గాని సంఘమున వెల్లడియైన వాటి అన్నత యెంతగొప్పవారైనను ఒక్కరిమూలమున వచ్చువారికి రానేరదందురు. కావుననే జిల్లాధికారియైన కలత్తుగారు యెంత సదుద్దేశముతో తాత్కాలికపడినను హెచ్చుగా పాపశాటులు కానపించు చుండును. ఈలోపమును సహజచేయని నిమిత్తము గౌరవనీయులగు రావు సహాయుర మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు జిల్లా అధికారికి సలహానొసగు సభను స్థాపింపమని గవర్నరు గారి సభయందు నుడిచిరి. ఈ అంశమును తామందరును యీసభయందు యోచించవలసిన వాటిలో నొకటిగా నుంచమని కోరుచున్నాడను.

[13-వ పేజి చూడుము]

జైలయనుత్తరపు ముట్టడి.

లండను, మే 14:—ఆఫ్ఘెను ముట్టడిని గూర్చి మే 11 క తేదీని దేశకర్తృపురమునండి ఎడ్మిరాల్టీ వారి క్రిందివృత్తాంతమును ప్రకటించిరి:— ఆఫ్ఘెను సాకాశ్రయమును మూసివేయుటకు నిర్ణయింపబడిన సిరియను అనుసాక సాకాశ్రయమునకు 2 వేల గజముల దూరమున సముద్రమున బడియున్నది. ఈయంద్వగు మంత్రము కి మొదటియ హ్యూబర్టులిన్సుగారికి వదలి పెట్టబడినది. హ్యూబర్టుగారే ఇదిగతకు “బ్రియంటు, సిరియను” అనుసాకల మూలమున సాకాశ్రయమును మూసివేయుటకు ఏర్పాటును జేసియుండిరి. పోయినసారి సిద్ధముగ నున్న శత్రువులవై ఆకస్మికముగా బడి ఫలమును బడయుటయే ముఖ్యసమస్యయై యుండెను. “సిరియను బ్రియంటు” సాకలను సరియగుమాగమున బెట్టు స్ట్రాంబాంకు ఉత్తంభమును (బాయ్)లుచెడి సాకాశ్రయములోనికి దారియుండునట్లు చేయుటచే ఆసాకలు ఏమియు చేయలేకుండెను. కాని తరువాత విమానముల మూలమున పరిశోధించగా ఆ ఉత్తంభములను జర్మనులు తీసి జేసిరాయెను. సాకలను సరిమానమున బెట్టు ఉపకరణము లేమియు లేవరాయెనేలేదు. సాకాశ్రయపు అరుగులకు నడుమ నడుమ బొరియలుచేసి శత్రువులు భూమినికి దిగకుండునట్లును జర్మనులు చేసిరి. 9-వ తేదీ ఆధర్వాశ్రమన మన సాకలు లంగరునెత్తి ముందుకుపోవుచుండగా జర్మను డిప్ట్రాయరులు సముద్రతీరమును కాపలాకాయుచుండెను. రాత్రిపూట మన కెంతయు ననుకూలించెను. గాలిఎక్కువగా లేకుండెను. వెన్నెల లేదు. సముద్రము శాంతమైయుండెను. జర్మను విమానములు వచ్చుచున్న వనుసంజ్ఞ డెక్లయ్యెను. ఫిరంగిగుండలలను తెలియనయ్యెను. విండిక్విన్సాక జర్మను డిప్ట్రాయరుల పొగచాటున కనబడినబడకుండవలసి మెల్లగా సాకాశ్రయమును సమీపించుచుండెను. ఒకడిప్ట్రాయరు ఉత్తంభములమున సముద్రమున వేయుటకు రాగా విండిక్విన్సాక కొంత వెనుకకు మళ్ల దారియిచ్చెను. చిన్నపడవల పొగచాటున మెల్లగా నడచెను.

ప్రారంభమునందు ఫిరంగులను గాల్యుకుండుటయే ఆకస్మికముగా శత్రువులపయ బడుటకు సాధన మయ్యెను. ఒక్కొక్క సమయమున నే మేమి చేయవలసినది ముందుగా నిర్ణయింపబడి యుండెను. సముద్రము వైపుచిన్న యుద్ధసాకలు లంగరు చేసి ఫిరంగులను గాల్యుటకు సంజ్ఞ కొరకు వేచియుండెను. ప్లాండున్ననందలి పెద్ద సాకా ఫిరంగులును జర్మను ఫిరంగులతో సమమైయుండుటకు ప్రక్కన నిలిచియుండెను. విమానములవై ఆఫ్ఘెను పురమును సాకాశ్రయము నొక్కమాత్రము ముట్టడించుటకు వైమానిక దళములు వేచియుండెను. సముద్రముగ వైపుగ డిప్ట్రాయరులు కాపలాకాయుచుండెను. తేలికగ నున్న ఉత్తంభములమున మూలమున విండిక్విన్ మెల్లగా నడచుచు దీపము గలిగియున్న మోటరు పడవయొద్దకు స్ట్రాంబాంకు ఉత్తంభములమునెద్దకు పోయెను. విండిక్విన్ ఈ స్థానమును జేరుటకు 4 నిమిషములు ముందు ఫిరంగులను గాల్యుటకు సంజ్ఞ యిచ్చుచుండెను. రెండు మోటారు పడవలు వెంటనే ముందుకువచ్చి సాకాశ్రయపు కొయ్యలగులను టూప్రిడోలతో కొట్టెను. తక్షణమే సముద్రమునందలి యుద్ధసాకల ఫిరంగులనుండి అగ్ని వర్షము కురిసెను. ఇట్లు ఆకస్మికముగా కాద్య ముప్రకమింపబడెను. జర్మనుల్లిరెంత జాగ్రత్తగా కాపలా కాయుచున్నను బ్రిటిషు సాకలు ఆకస్మికముగా పనికిలూనుట పూర్తియయ్యెను. అంతక్షణమున ఆఫ్ఘెను పురమునుండి ఒక్కఫిరంగిగుండెను విసరాల్చెను. మోటరు పడవలమీద నేవలువాలంటిర్ రివెర్వునేకల్ ప్రశంసనీయుముగా పనిచేసివిండిక్విన్ కిరుప్రక్కలను పొగకొమ్మకట్టుచేసెను. అంతట ఫిరంగులన్నియు అగ్నివర్షమునుకురిపించెను. జర్మను ఫిరంగులు (6 అం. నుండి 15 అం) రాయలు మేరీస్ ఆర్టిలరీ దళవై అగ్ని గురిపించి పోరెను. యుద్ధసాకలవై జర్మనులు ఫిరంగులు కాల్పుగా యుద్ధసాకలను జర్మనులవై అగ్ని గురిపించెను.

ఇంతలో విమానములను ప్రక్కముగా బొంబులవేసెను. వైమానిక ఫిరంగులు విమానములతో కల్లలాడెను. ఈసంజ్ఞో భీమునందు విండిక్విన్ ప్రతిఘటనము లేకయే సాకాశ్రయ ద్వారమును సమీపించెను. అంతట దట్టగురు పొగకుండు రాగా దీపములు వెలిగింపబడెను. కొంతసేపు విమానము లూరుకొనగా విండిక్విన్ కొంతదూరము ముందుకు పోగా గాఢాంధకార మావలించెను. చాల మెల్లదూరము వెలుతురు నీరుగల దీపములను యుద్ధసాకలు మాపగా వాని సహాయమున విండిక్విన్ సాక సాకాశ్రయము సమీపించెను. విండిక్విన్ ముఖ

ద్వారమును వెదకుచుపోగా ముఖద్వారము ప్రత్యేకముగా కప్పబెను. ఒక మోటరుపడవ సత్యముగ ముందుకువచ్చి వెలుతురునిచ్చి దారిమాపగా విండిక్విన్ సాక సాకాశ్రయమును ప్రవేశించెను. శత్రుఫిరంగి దళములు విండిక్విన్ సాకనుగూర్చి చానినై అగ్ని నిగుడిపించెను. మరఫిరంగులనుండి వచ్చిన లోహద్రావకము వలనసాక వైభాగము ధ్వంసమై పడిపోయెను. ఒక ఫిరంగి గుండువలన అందలి సాకోవ్యోగులందఱును మరణించిరి. కమాండరు గోద్నూలును, సాకోవ్యోగులును తమసాకవైభాగమునుకుపోయి మాడగా తూర్పువైపు సాకాశ్రయభాగము ఒక కొన నుండి 200 గజములు పడిపోయి యుండెను. విండిక్విన్ ముందు భాగము సాకాశ్రయపు తూర్పుకొనకు తగిలియుండెను. దాని పొడుగు 820 అడుగులును సముద్రభాగమున కడ్డకుగ నుండెను. అప్పుడు ఒక ఫిరంగి గుండు విండిక్విన్ వైభాగమునకు తగలగానది మునుగుచు తేలుచున్నట్లుగనబడెను. కొంతసేపు సాకాధికారులు యంత్రములతో పని సల్పిరిగాని కొన్ని నిమిషములైన వెనుక దానిని వదలివేయ వలయునని నిశ్చయింప బడెను. అధికారులు అందలి ఫిరంగి స్థానములను మున్నగు వారిని వదలిరి. అనంతరము విండిక్విన్ 6 అడుగులు మునిగి అడుగును తాకినదియుండెను. కాట్రెక్ గోద్నూలుబహుశఃహతుడై యుండును. సాకను వదలివేయునప్పుడే ఆ సేకులు మరణించిరి. శత్రుసాక యొక్క టియో కప్పబడెను. యుద్ధము చేయుటకు సిద్ధముగనన్న 9 జర్మను డిప్ట్రాయరులు తమకనుకూలముగా ఒక ప్రక్కననిలిచి యుండెను. ఈ యుద్ధమునందు నష్టము స్వల్పము.

రుష్యా; జర్మనుల క్రౌర్యము.

లండను, మే 11:—మాస్కోయందలి రైటరు విశేషిరుష్యాలో జర్మను లెట్టు చరియచున్నదియు వెలుపుచు నిల్లు (వాయుమన్నాడు:—రుష్యా యుద్ధసాక లన్నియు పెల్లో గ్రాడునకు మరలుట కనుమరింపబడెను. ఫిన్ల్యానుదగ్గర జర్మనులైనవ్యాపి యాత్తరువు పొందిన మోడటునే యని పెల్లో గ్రాడు ను బయలుదేరుట కనుమరింపబడినది. వైనిక దళముల నిరాయుధులను చేసి హాని వికల్పప్రదేశముల కంపిచేయవలసినదాయెను, రుష్యాయందలి మాస్కో మొదల గాగల నగరముల నాక్రిమింపుకొనుట కొప్పుకొనవలసిన దనియు జర్మను రానుబారి మిర్బాపుగాను ప్రజల కమిసరీలకు “అల్లిమేటును” సెంగిరి.

రుష్యా రాజధాని.

అనుభవము, మే 15:—ఎయిట్ డోగోగో నికసింపుచుండిన రుష్యాదేశము రాజధాని, గ్రాండు యూదులు నికలను అలగ్నాండరులును జర్మనుల చేతులలో నున్నారని జ్యూరు వార్తాపత్రికలు తెలియజేయుచున్నవి.

స్వాతంత్ర్య సాంఘికవాది హోప్టానరు గారిట్లు ప్రకటించిరి. జూలై 18 నుండి సెంట్రాల్ రుష్యాను సమీపమునకు లేతరు సరియేగా, యుద్ధానంతరము జర్మనీకి ముడుకపదార్థముల విశేషముగ తేవలసియున్న ఓడల నని ధ్వంసముచేయుచున్నది.

యుక్రేయను సూతనప్రభుత్వము.

మాస్కో, మే 11:—యుక్రేయనులో కడిట్టులును అల్ట్రోనిట్టులును క్రొత్తప్రభుత్వము నెలకొల్పిరి. ఎం. డొలుప్రిమోవిటిగారు ప్రధానిగ నేర్పడిరి. లోగడ కెరెన్స్కీగారి మంత్రివర్గమునుండిన ఎం. డెర్బ్యాట్సిగారు రాజ్ఞిక మంత్రిగ నియమింపబడిరి.

లండను, మే 15:—కాంతి సంస్థాపనాగ్రహము యుక్రేయనగు దమికిముగ పటాలములుండుట బొగులేదని జర్మను వార్తా పత్రికలు వ్యాఖ్యలను గ్రామ నాంధ్రించుచున్నవి.

యుద్ధములము; వృద్ధి:— 1917 వ సంవత్సరపు యుద్ధములమునకు చించాలనొసగిన వారలలో చాలమందికి వృద్ధులు ముట్టలేదనియు, అందువలన వారిలో కొందఱు మరియావృద్ధి యెన్నిటికిని ముట్టజేమో యనియు, వారియుద్ధములములు ఋణములుగ గాక విరాళములుగ గ్రహింపబడుననియు శంకించుచున్నారను సంగతి దొరతనమువారికి తెలియవచ్చెను. రాబోవు యుద్ధములము విజయవంతము కావలసి యుండుటచే నీతప్రవర్ధిగ్రామము వెంటనే తొలగిపోవు టాల్కొకముగావున నాయామండలముల కల్పకములు వెంటనే వడ్డీలను చెల్లించునటుల క్రింది రెనిన్యా అధికారులకు చెప్పవలయును. మరయు ఫిబ్రవరి ఆగష్టు నెలల 15 వ తేదీల సరికి వృద్ధులను బొందని చందాదారుల సమీపమునన్న ప్రెజిడికే వెంటనే బరఖాస్తుల పంపవలయునని రునిన్యా అధికారులు ప్రభులకు తెలుపవలయును. ప్రెజిడి ఉద్యోగులు వెంటనే వడ్డీలన్ని వేము నేర్పాటులచేయ వలయును.

స్థానిక వార్తలు

దక్షిణాఫ్రికాటపా:—దక్షిణాఫ్రికాకు పంపబడుట పా చెప్ప ప్రయయం 17 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు కట్టి వేయబడి కొలంబో మాగ్న మన పంపబడును.

స్వెషలు లెప్పు పరీక్షలు:—ప్రభువ్యోద్యోగముల కవసరములగు స్వెషలు లెప్పు పరీక్షలనుండి సంక్షిప్తతేఖనము (సెన్సైటింగ్)ను తీసివేయుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించి అట్లుతరువును ప్రకటించిరి.

శ్రీరామాయణ నాటకము:—లంకాదహనము, నేతుబంధనము, రామపట్టాభిషేకము అను భాగములుగల శ్రీరామ పట్టాభిషేక నాటకమును శుక్రవారము లక్ష్మీవిలాస సభవారు ఆంధ్రమునందు ఈ నెల 19 వ తేదీ ఆదివారము 5-30 గంటకు విజ్ఞాపించి పునఃమంగిలమునందు ప్రదర్శించును.

పచ్చయప్ప ధర్మములు:—15 వ తేదీని జరిగిన ఎన్నికలలో కల్వవిద్యాలయ నె నేలు సంఘము వారిచే దాక్టరు ఎన్. స్వామినాథను, బి. హనుమంతరావు గార్లను, పచ్చయ్యప్ప కళాశాల గ్రామ్యయేట్లచే నీపి. రామస్వామి అయ్యరుగారును ధర్మకర్తలుగా నెన్నుకొనబడిరి. కళాశాలా సంఘమువారిచే బి. మానీలామణి పిల్లెగారు పచ్చయ్యప్ప ధర్మముల ధర్మకర్తగ నెన్నుకొనబడిరి.

శ్రీ శంకర జయంత్యుత్సవము:—చింతాద్రిపేట సనాతనధర్మసభవారిచే ఈ నెల 15, 16, 17 వ తేదీలందు సుంకువారి అగ్రహారం నెం కిరు యింటి యందు వై యుత్సవము జరుపబడును. ఈ మూడు దినములు ప్రాతఃస్నానంకాలములందు పూజ, దుర్గాభిషేకము మున్నగునవి జరుపబడును. బ్రహ్మశ్రీ, క. మార్కండేయశర్మగారు 16 వ తేదీ సాయం. 6½ గంటలకు శంకరాచార్యుల వారి చరిత్రను గూర్చి ఆంధ్రము నందును, బ్రహ్మశ్రీ మహారు గజేశ్వరాస్త్రిగారు 17 వ తేదీ సాయం. 6½ గంటలకు శంకరాచార్యుల వారి సిద్ధాంతమును గూర్చి అరకనునందును, ఉపన్యసింతురు. అందఱు విచ్చేను ప్రార్థితులు.

క్రొత్తయూనియను:—విశాఖపట్టణముజిల్లాలో విరళల్లితాలూకాలో జగన్నాథపురము వంటన పాఠశాలలను జగన్నాథపురము యూనియనుగను; కడ్డాగి, బంగారుపేట, విజయరామరాజుపేటలను కడ్డాది యూనియనుగాను, నరసింగపల్లి, చింతలపాలెం, గొట్టపురెడ్డిపాలెం, తుని, మాతల గంటపాఠశాలలను నరసింగపల్లి యూనియనుగాను కొట్టు, తిలదొంగి గ్రామములను కొట్టు యూనియనుగాను వేపాడ, వల్లంపూడి గ్రామములను వేపాడయూనియనుగాను, అన్నంరాజుపేట ఆలవండ ధర్మకరములను ప్రత్యేక యూనియనులుగను నిర్మించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. ఈ యూనియనులు అక్టోబరు 1 వ తేదీని (1918) నిర్మింపబడును. జగన్నాథపురము యూనియనుకు 8 మంది సభ్యులును తగ్గిన యూనియనులకు 7 గురు సభ్యులును నిర్ణయింపబడిరి. చిన్న మేరంగి గ్రామమును యూనియనుగా జేయు మాచన ఇంకను రాలేదు.

జెమోకో నవాబు గారు యుద్ధమునకు మరల యూ 80,000 ల విలాళము నొసరిరి.

ప్రథమ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభ.

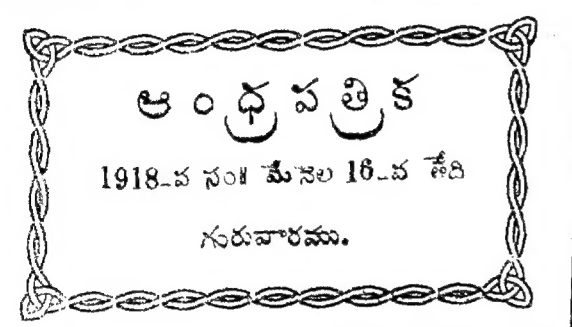
ఆటవ ఆంధ్రీయమహాసభ. ఆధ్యక్షుల ఎన్నిక.

రా|| శ్రీ|| నౌరవనీయులగు భూపతిరాజు వేంకటపతి రాజుగారు ప్రథమ ఆంధ్రీయసభకును, రా|| శ్రీ|| నెవలి పట్టాభిరామరావుగారు ఆటవ ఆంధ్రమహాసభకును ఆధ్యక్షులుగ నుండుటకు తమ సమ్మతులను దెూపుచు ఆహ్వాన సంఘమువారికి శతావధివార్తలను బంపియున్నారు. సభానందపము బహుభ్యుగాముగ కట్టబడుచున్నది. సభలకు ప్రతినిధుల నింకను ఏజిల్లాలలోను నెన్నుకొనలేక. త్వరలో నెన్నుకొని ఆహ్వానసంఘమువారికి తెలుపవలసిన ప్రార్థన. ఆహ్వాన సంఘకార్యదర్శి.

ప్రకటన

మచిలీపట్టణములోని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు ఈ సంవత్సరము జూను 8 తారీఖున నూతనముగా క్యూసాయి కాబు ఏర్పఱుపబడును. క్యూసాయికాత్రము బోధించుటయందు, మనదేశమున వాడుకలో నుండు క్యూసాయిపద్ధతులకంటె బాధకరమగువిధానములను కనుగొనుటయందు ఈ కళాశాలయొక్క ఉద్దేశమునది. క్యూసాయికాత్రము, కసాయికాత్రము కీటక కాత్రము, క్యూసాయికాత్రము తెనుగునందు బోధింప బడును. బాలయ కందుసంవత్సరములు చదువవలసి యుండును. ముద్రకళాశాలము జయమొంది యుండవలెను. 17 సంవత్సరముల వయస్సున లెక్కన యుండవలెను. ఎండయనక వానయనక రయియును పాలములూ కష్టపడి పని చేయుటకు సంసిద్ధులై, క్యూసాయికాత్రము వారికృత్రిక చేయవలయు కొన్నివారు మాత్రమే చేర్చుకొనవలయును. కాస్త్రాభ్యాసములో బాటు బాలురు చేయవలసిన పనులన్నియు తాము క్యూసాయిగా చేయవలసి యుండును. 10 వందల బాలురు మాత్రమే చేర్చుకొనబడుదురు. దరఖాస్తులు ఈనెల 25 తారీఖు లోగా ఈదిగువ చిరునామాకు పంపించుకోవలెను.

(1178) ఆధ్యక్షుడు.
ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, మచిలీపట్టణము.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు:
మాంటాగూగారి ప్రకటనము

రూటరు ఇటుల తంత్రీవార్త నిచ్చుచున్నాడు: "మాంటాగూగారు ఇండియా ఆఫీసులో వని మీద నున్నారు. హైందవరాజ్యాంగసంస్కరణముల గూర్చి సాధ్యమగుసంతకర్తవ్యలో పార్లమెంటు సభయందు, వారు తమ విధానమును ప్రకటించెదరు." మొయిలుపత్రికా లండను విలేఖరి వ్రాసిన లేఖలో, ఇంత త్వరలో మాంటాగూగారి ప్రకటనము వెలువడదనియు, ఇదివరకే అనేక కఠిన సమస్యలతో వని గలిగియున్న మంత్రివర్గము వారు శరద్వత్తువులోపల ఈ విషయమై నాలోచించుటకు ఏలుండదనియు దెలిపియుండెను. కాని రూటరు తంత్రీవార్త నిజ మగునెడల, మాంటాగూగారి ప్రకటనము సత్వరముగ బయల్పడునని యూహింపవచ్చును. మాంటాగూగారి ప్రకటన మునకయి భారతీయులు చంద్రునికై చకోరపక్షులవలె సరిక్కించుచున్నారు. స్వరాజ్య రాయబారపు నిషేధముచే, దేశములో నాశాభంగము మిగిలినది. కాంగ్రెసు సంస్కరణములు భారతీయుల కనిపపు కోర్కెలు. అంతకన్నను తక్కువ కోర్కెలు భారతీయులకు సంతృప్తి గొలువజాలవు. కాంగ్రెసు సంస్కరణములే ప్రజాశయములకు వెనుకకు బడినట్లు, కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెసు సభయందు ప్రబలిన సామాన్య భావము వెల్లడి గావించినది. ప్రజల కోర్కెలు కాలము గడచినకొలదిని ముందునకు జనుచున్నవిగాని వెనుకకుబోవుటలేదు. ఇంతవరకును కాంగ్రెసుసంస్కరణముల స్వీకరించుటకు, రాజీమీద భారతీయులై రంగీకరించి యున్నారు. ప్రజాశయ సాఫల్య మీతరుణమున జరుగకపోయిన, కాంగ్రెసు సంస్కరణములతో సంతృప్తి చెందని బలముగల ఓడమొకటి బయలు వెడవచ్చును. ఇల్లెండు గొప్పకళాశాలములలోని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలోని ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలయందు ఈ సంవత్సరము జూను 8 తారీఖున నూతనముగా క్యూసాయి కాబు ఏర్పఱుపబడును. క్యూసాయికాత్రము బోధించుటయందు, మనదేశమున వాడుకలో నుండు క్యూసాయిపద్ధతులకంటె బాధకరమగువిధానములను కనుగొనుటయందు ఈ కళాశాలయొక్క ఉద్దేశమునది. క్యూసాయికాత్రము, కసాయికాత్రము కీటక కాత్రము, క్యూసాయికాత్రము తెనుగునందు బోధింప బడును. బాలయ కందుసంవత్సరములు చదువవలసి యుండును. ముద్రకళాశాలము జయమొంది యుండవలెను. 17 సంవత్సరముల వయస్సున లెక్కన యుండవలెను. ఎండయనక వానయనక రయియును పాలములూ కష్టపడి పని చేయుటకు సంసిద్ధులై, క్యూసాయికాత్రము వారికృత్రిక చేయవలయు కొన్నివారు మాత్రమే చేర్చుకొనవలయును. కాస్త్రాభ్యాసములో బాటు బాలురు చేయవలసిన పనులన్నియు తాము క్యూసాయిగా చేయవలసి యుండును. 10 వందల బాలురు మాత్రమే చేర్చుకొనబడుదురు. దరఖాస్తులు ఈనెల 25 తారీఖు లోగా ఈదిగువ చిరునామాకు పంపించుకోవలెను.

సికఫీను కక్ష యొక్కటి జనింపక బోయేదే. స్వరాజ్యసమస్యపరిష్కారము నాలసించిన కొలదిని, సికఫీను కక్షకు బలము చేకూరెను. క్రస్తుతసమయమున, విషయ స్వరాజ్యసమస్య అంగ్ల దేశీయుల దృష్టి సరికట్టుచు, సందిగ్ధసమయమున విలువయగు కాలము నాక్రమించుచున్నది. హిందూ దేశము విషయమై నిట్టి పొరబాటులు గావించకుండ, అంగ్లదేశము మెలగుట భవ్యము. అనుకూలతరుణమున, కాంగ్రెసు సంస్కరణముల ప్రసాదించుట, రాజనీతియగును. ప్రజలకోర్కెలు ఫలించుటచే, వారిలో నితరుణమున ప్రబలెడి యత్సాహమునకు మేర యుండను. మాంటాగూగారి ప్రకటనము కాంగ్రెసు సంస్కరణముల ననువదించునా? ప్రజలకు నిజమగు పరిపాలనాధికారము నొసకనా? లేక కర్మను విధానమునిచ్చి ప్రజలలోనసంతృప్తి గలిగించునా? ప్రజ లీవిషయమై దెలిసికొనుటకు నత్యాతరులయి యుండెదరు. ఇంతవరకును ప్రజలలో నాశాభంగము విశేషముగ ప్రబలుట కనేక కారణములు గన్పట్టినవి. భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నొసగనూడదని, సికాఫీను కక్షమువారాంగ్ల దేశమున భూమ్యాకాశముల తలక్రిందు చేయుచున్నారు. వారి కీ దేశమున అంగ్ల హైందవపత్రికలును, వాటి యనుచరులను తోడ్పడుచున్నారు. అంగ్లదేశీయుల మనములలో విపరీతభావములను వ్యాపింపజేయుచున్నారు. మాంటాగూగారు కాంగ్రెసు సంస్కరణములనే యంగీకరించెదరని దలచినను, పార్లమెంటువారి యంగీకారము లేనిది, వారి కోర్కె నెటవేజబలదు. అందుచే నాంగ్లదేశీయులకు, స్వపరిపాలనాప్రదానావశ్యకతగూర్చి బోధింపవలసిన యవసరము గన్పట్టుచున్నది. అంగ్లప్రజల మనములందు విషదీజముల నాటి, భారతీయుల కోర్కెలభంగపరచుటకు, ప్రతికూలురు చాలకాలమునుండియు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నములనుబోనాడి, భారతదేశ నిశ్చయమును సుస్వక్రమరచుటకే, స్వరాజ్యరాయబారములు వెడలినవి. భారత దేశాభిప్రాయమును ప్రస్తుతముగ దెలుపగల నాయక శిఖామణియగు తిలకు మహాశయుని ప్రయాణము భారతీయుల కాంక్షదము గలిగించెను. కాని రాయబారాల ప్రయాణము నిషేధింపబడెనను పిడుగువంటినార్త దెలియగనే, ప్రజలు నిర్విణ్ణ హృదయులయిరి. నిషేధాజ్ఞయొక్క యుద్దేశము గ్రాహ్యము గాలేదు. రాయబారుల విజ్ఞాపనము, అంగ్లదేశీయుల దృష్టిని సంగ్రామమునుండి మరలించునని దలచుట కాధార మెక్కడను గాన్పించును. సికాఫీను కక్ష వత్తుమువారు తమ ఆందోళనము నాపలేదు. అంగ్లదేశమే అనేక నూతన సంస్కరణముల గూర్చి తీవ్రముగ యోచించుచున్నది. ఇటీవలనే, శ్రీస్వాతంత్ర్యసమస్య పరిష్కరింపబడెను. అతి తీవ్రసంస్కరణ మగు ప్రభు సభా సంస్కరణమును ప్రభుత్వ మీ సమయముననే దలపెట్టెను. ఫిషరు గారి విద్యాశాసనము ప్రభుత్వ దృష్టి నాక్రమించెను. ఐరిషు సమస్య పరిష్కారము ఈ సందిగ్ధతరుణముననే దలపెట్టబడెను. సామ్రాజ్య సంగ్రామసభ తిరిగి కూడనున్నది. సంఖ్యల బట్టి పార్లమెంటులో ప్రాతిపదిక మొసగు వ్యతిరేకగూర్చి వాదప్రతివాదములు జరిగి, ఈవ్యయము తుదకు నిరాకరింపబడెనని నేటి తంత్రీవార్తలయందు గాన్పించుచున్నది. ఇన్ని విషయములగూర్చి నాలోచించుచున్నను, సంగ్రామవ్యవహారములకు లేక మయినను విషయము గలుగనపుడు, భారతీయ ప్రతినిధులు హైందవుల న్యాయమగు వాంఛల దెలుపుటకే, నిర్దిష్టా ప్రయోజనము గాగలదని వలె

చుట కేవలము భ్రమ. ఇట్టి నిరోధములచే ప్రభుత్వము నాశాభంగములు, సంగ్రామోత్సాహమును ప్రజ్యలించ జేయజాలవు. భారతీయులీ సమయమున నిరాధారులయి యున్నారు. తమ కోర్కెలు న్యాయ సమ్యతములనియు, వాటి సాఫల్యము దేశాభ్యుదయమున కత్యవసరమనియు అంగ్లదేశమునకు నివేదించుటకు వారి కవకాశ మొసంగబడలేదు. అందుచే, మాంటాగూగారి ప్రకటనముపై వనే వారి యాశలన్నియు కేంద్రీకృతమై యున్నవి. మాంటాగూగారు ప్రజల వాంఛల ననుసరించి, సంస్కరణ విధానమును వెల్లడింపదేని, ప్రజల నిస్సహాయస్థితి మరింత బయల్పడి, వారియాశాభంగ మిరుముసించును. మాంటాగూగారు సమయమునకు దగిన రాజనీతిని, బౌద్ధార్యమును జూపెదరని దలంచెదము. హిందూదేశపు భావి సాభాగ్యము మాత్రమేగాక, సామ్రాజ్యపు భావి సాభాగ్యము నూడ మాంటాగూగారి హస్తములందీ తరుణమున నిమిగియున్నది. ఈ ప్రచండ భారమును మాంటాగూగారు తలుల నిర్వహించెదరో, త్వరలోనే వెల్లడి గాగలదు. రాజ్యాంగ సంస్కరణము గూర్చి దేశములో నెట్టి ప్రబలభావము వ్యాపించియున్నదియు, కరతలామలకముగనే యున్నది. కపర్డిగారి తీర్మానము సంగ్రామ సమావేశమున నిరాకరింప బడుట దేశములో భాప్రాదేశము గలిగించినది అఖల భారతీయ కాంగ్రెసు సంఘమును, బొంబాయి రాష్ట్రీయమహాసభయు కపర్డిగారి తీర్మానము సంగీకరించినవి. కాంచీపురమున జరిగిన రాష్ట్రీయ సభలో రాజ్యాంగ సంస్కరణ ప్రధానమే, యీ తరుణమున కవసరమగు సంగ్రామోత్సాహమును కలిగించునని స్పష్టీకరింపబడెను. సంగ్రామ సాహాయ్యతీర్మానమునకు సవరణ నుపపాదించిన వారి రాజభక్తి బూటకమని, బెసెంటుగా రెంతటి వాగ్ధాటితో జెప్పినను, యీ యారోపణ విభ్రమజనిత. మని కస్తూరింగయ్యంగారు మొదలగు వారు స్పష్టముగ దెలిపి యున్నారు. స్వాతంత్ర్య ప్రతిష్ఠాపనముకొరకై పోరాడుచున్న యాంగ్లసామ్రాజ్యమున, స్వాతంత్ర్య మన్ని భాగములందును ప్రబలుటకన్న వాంఛనియమును, సుత్సాహ పూరితమనగు విషయము వేరొకటుండజాలదు. శత్రు పరిధివమున కింతకన్నను ముఖ్యసాధన ముండనేరదు. శత్రు నిరంకుశమును, అంగ్లయుల ధర్మబుద్ధియు, యిందుమూలముగ పరిస్ఫుటమగును. స్వాతంత్ర్య పతాకముక్రింద బోరాడుచున్నా మను భాప్రాదేశముచే, భారతీయు లసంఖ్యాకులుగ వెలువడి సంగరరంగమున ప్రాణముల నర్పించుటకు సంసిద్ధులయ్యెదరు. ఇయ్యది మానవ స్వభావమున కనుగుణ్యముగ నున్నది. రెంటికిని సంబంధములేదని మొయిలుపత్రిక దెలుపవచ్చును. బెసెంటుగారు నూతనోత్సాహముచే మైములువవచ్చురు. కాని స్వాతంత్ర్య ప్రధానమునకును, సంగ్రామోత్సాహ ప్రజ్వలనమునకును సంబంధము గలదని ప్రధాన మంత్రిగారు ఇల్లెండు విషయమై సంగీకరించి, ఆ సమస్యను వెంటనే పరిష్కరింప జూనుకొనుచున్నారు. నేటి తంత్రీవార్తలలో విషయ సమస్య పరిష్కారము సత్వరాభివృద్ధి గాంచుచున్నదని దెలుపబడినది. బ్రిటిషుదీవులకు సంయుక్త రాష్ట్రీయ విధానము నొసగుటకు ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారు. కార్మకుగారి విధానము సంగీకరింప నెంచిరి గాని, జాతీయవాదులు సమ్యకింప మనుచున్నారు. ఛేంబర్లెను మొదలగు ఐరిషు స్వరాజ్యవిముఖులు గూడ, తమ ప్రాతికూల్యమును మానుకొనుచున్నారు. ఇట్లదిలో నెట్టి భావమును స్పష్టముగ నిర్ణయించుట కలే

వచ్చును. హిందూదేశము విషయమై గూడ, మాంటాగూగా టిట్టిధర్మమును గ్రహించినటుల నూహించవచ్చును. కావుననే, వారు సాధ్యమగు నంత త్వరలో రాజ్యాంగ సంస్కరణ విధాన ప్రకటనమునకు బూనుకొనుచున్నారు. ప్రధాన మంత్రిగారు గూడ హైందవ సమస్య పరిష్కారమునకు వెంటనే గడంగుట భావ్యము. హిందూదేశము, వీరుభయములను ఎట్టి వివేచనా శక్తి జూపెదరో యని, ఆందోళనాపూరితురై యున్నది. ఇట్లెందు, హిందూదేశ సమస్యలు తృప్తి కరముగ బరిష్కరింపబడునని, ఆంగ్ల సామ్రాజ్య మప్రతిమానముగ విభవముతో బ్రకాశించును. స్వాతంత్ర్య పతాకమును భూమిపై నెఱిగిల్పుటకు, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమే యగ్రగణ్యత పహించును. హైందవులయొచితముగ, బహుసంఖ్యాకులతో సంగ్రామమున కుత్సాహముతో వెడలుటచే, హిందూదేశ రక్షణము సులభసాధ్యమగును. జర్మను యుద్ధవ్రతము కలలోనివార్త యగును. నిరంకుశమును ప్రపంచమునుండి పారద్రోలుటకును, విజయాంతమును చేకూర్చుటకును, హిందూదేశ మనస్య సామాన్యప్రతాపము గనబడచును. ఇట్టి మహోత్సృష్ట సమయమున మాంటాగూగారు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల బ్రసాదించి, సామ్రాజ్య వైభవమునకు దోడ్పడెదరని హిందూదేశ మెదురుజూచుచున్నది.

ఆర్థిక వ్యవస్థ

—*—*—

దేశములో నిపుడు సామాన్యజనుల జీవనము రానురాను మర్చర మగుచున్నది. వైనికజీవనమున కవసరమగు ప్రతివస్తువుయొక్క ధరయు మితి మీరుచున్నది. జీవితావసరములను గడుపుటకు జనసామాన్యమునకు కష్టమగుచున్నది. ఢిల్లీసమావేశమున ఆహారపదార్థముల ధరలు సక్రమముగ నుండునటుల ప్రయత్నించుటకు తీర్మానింపబడెను. ఈ ప్రయత్నము లెపుడు మొదలిడునో దెలియకున్నది. విదేశములనుండి రావలసిన పదార్థముల కీ సమయమున వెలలు పెచ్చుట సహజము. కాని దేశములో విరివిగ దొరకెడి వస్తువుల ధరలు గూడ మితిమీరుటకు కారణముగాన్పించదు. ధరలను కృత్రిమముగ నిర్ణయించుట, ఆర్థికశాస్త్ర సూత్రముల కనుకూలముగ లేకపోయినను, ఆసూత్రములను చచ్చించుట కిది సమయము గాదు. ప్రజలకు చౌకగ భోజనము దొరకి, వస్త్రములు సామాన్యపు వెలలకు లభించిన జాలును. ఇంకను ధరలు పెరుగుననియు లాభము గడింప వీలగుననియు కొందరు, ధరలను కృత్రిమముగ బెంచుచున్నటుల గన్నట్లుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు వెంటనే శ్రద్ధపహించి యిట్టి భ్రష్టితులను సంస్కరించుట భావ్యము. ఆలసించిన కొలందిని జీవితము భరింప యోగ్యముగాకున్నది. ఉత్తర హిందూస్థానమునుండి వచ్చెడి వార్తలు అంగడుల లూటీలను గూర్చి తరుచుగ దెలుపుచున్నవి. దక్షిణ దేశీయులెక్కుడు శాంతస్వభావులగుటచే, శాంతి భంగమునకు పాల్పడక బోయినను, వారి కిబ్బందులులేవని దలంప గూడదు. వైనికజీవనము భరింప శక్యము గాకున్నదని అనేకగ్రామములనుండి వార్త లంపబడుచున్నవి. నిన్నటిదినము బందరునుండి వచ్చిన తంత్రీ వార్త నొకపానిని ప్రచురించితిమి. కూలీ అనేకమంది బియ్యపు అంగడులను, బట్టల అంగడులను లూటీజేయ ప్రయత్నించిరినియు, బట్టలు కొన్ని దొంగిలించబడె ననియు, అంగడులు మూయబడి

యన్నవనియు, అధికారులను వర్తకులునుజనులను శాంతిపరుప యత్నించుచున్నారనియు, దెలుపబడినది. ఇట్టి విషయస్థితి ఇతర ప్రదేశములలో గలుగుచుండుటకు, ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్యను వెంటనే దీసికొనుట భావ్యము. ప్రజాసామాన్యమున శాంతి ప్రబలుట అవసరము. ఆహారపదార్థముల ధరలను నిర్ణయించుటకును, జీవితావసరములు తగినటుల ప్రజలకు లభింప జేయుటకును, వెంటనే బూనుకొనవలయును. రాష్ట్రీయసంగ్రామసభత్వరలో గూనునని దలచితిమిగాని, ఏకారణముచేతనో జేడి మార్పుపడెను. ఎపుడు జరుగునదియు ముందుగాని తెలియదు. జీవితసమస్య నెంత త్వరలో పరిష్కరించిన, దేశశాంతి కంత శ్రేయస్కరము. ఈ లోపుగ వర్తకులు తమ శాధ్యతల గుర్తెత్తి, ఎటులయినను నాహారపదార్థముల ధరలను మితము తప్పకుండ నుంచుటకు ప్రయత్నించి ప్రభుత్వము వారికి దోడ్పడెదరని గోరుచున్నారము.

యుద్ధముగము—మరణిప్రాయము

ఇందు విషయమై ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు ప్రచురించిరి.

“1917-వ సంవత్సరపు యుద్ధముగమునకు చందావేసినవారల కనేకులకు వడ్డీ ముట్టలేదనియు, అందుచే నీకమీద వడ్డీ రాదనియు యుద్ధముగము దానమే గాని ఋణముగాదని కొంతమంది చందాదారులు దలచుచున్నారనియు, ప్రభుత్వమువారికి దెలిసినది. రాఖోపు ఋణము విజయముగాంచుటకై, ఇట్టి దురభిప్రాయమును తొలగించుట ముఖ్యముగ వాంఛనియము. జిల్లాకలెక్టరులు తమ తాబేదారులకు తహసిలుదార్లు, డిప్యూటీ తహసిల్దార్లు, హెడ్ అక్కౌంటెంట్లు, రివిన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లు, గ్రామోద్యోగులు మొదలగు వారలకు, ఋణముపై వడ్డీ ఫిబరె 15-వ తేదీయందును ఆగస్టు 15-వ తేదీయందును ప్రతివత్సర మొసగ జడుననియు నిదివరకు వడ్డీ ముట్టినవారు ప్రజలతో దరఖాస్తు బెట్టవలయుననియు 1917 సంవత్సరపు చందాదారులకు తెలియజెప్పవలెనని, బోధింపవలెను. అట్టి దరఖాస్తులు చేరగానే ప్రజల యద్యోగులు వడ్డీని వెంటనే యిచ్చివేయవలయును. అల్లాటుమెంటు ఉత్తరములు, సర్టిఫికెట్లు మొదలగువాటిని కలకత్తా పబ్లిక్ డెబ్టు ఆఫీసున కిది వరకు బంపనియెడల, చందాదారులకు జేయవలసిన కార్యక్రమము దెలుపవలయును. ఈ విషయమై ఇంగ్లీషునందును, దేశభాషలందును నోటీసుల నచ్చువేసి, జిల్లా, సబ్ డివిజన్, తాలూకా ఆఫీసులందును, ప్రజలయందును, కోర్టు గోడలపైనను అంటింపవలయును.”

ఇంతవరకును వడ్డీ ముట్టినవారికి పై యుత్తరమును చదివినచో, సందియము లన్నియు జాయగలవు. యుద్ధముగము దానముగాదని సువ్యక్తమగును. రెండవ ఋణమునకు చందావేయుట కెవరును సందేహింప నవసర ముండదు. ఇక ముందునుండియు వడ్డీని క్రమము దప్పకుండ నిచ్చునటుల, ప్రభుత్వమువారు ఉద్యోగులకు దెలుపగోరుచున్నారము.

బ్రాహ్మణులు : వైనికధర్మము

రాధాకుముద : ముఖ్యగారు మహాభారతము మొదలగు పురాణములనుండి బ్రాహ్మణులు తమ శౌర్యప్రతాపముల ప్రాచీనకాలమునం దెటుల జూపియుండిరో, దెలుపుచు నొకవ్యాసము వ్రాసిరి. పురాణయుగ మటుంచి, ముఖ్యగారి క్రింది నిదర్శనము నుదహరించిరి.

“వై నిదర్శనములును, ధర్మశాస్త్ర వచనములే గాక, శత్రువు దేశమును జయింప వచ్చినపుడు బ్రాహ్మణులు దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకై ఖోరాడినటుల నిదర్శనముగలదు. అట్లెండిన పంజాబు సింధుదేశములను జయింప వచ్చినపుడు, ఆదేశముల బ్రాహ్మణుల తత్వంత సాహసముతో దేశమును సంరక్షించిరిని, గ్రీనుదేశ చాత్రమున ప్రాప్తనగు బరీగారే వ్రాసియుండిరి. ఆరక్షణపు వివరములతో మనకిప్పుడు బనిలేదు. కాని ప్రస్తుత సందర్భ సమయమువంటి. సమయ మాకాలమున సంభవించినపుడు, బ్రాహ్మణులు దేశరక్షణ శాధ్యతను వహించిరి. వైస్యములలో విరివిగ జేరిరి. అవమానముకన్న మరణమే మేలని దలంచిరి. గ్రీకు చరిత్రకారులు దెలిపినటుల, శత్రువులచే నెవరును సజీవులుగ బట్టుకొన బడలేదు. దేశస్వాతంత్ర్యముకొరకై దేశరక్షణమునకు బూనుకొనుటకు మూడవశతాబ్దమున జూపిన ధైర్య మెల్లపుడును గుణపాతముగ నుండవలెను.”

అట్టి తరుణము మరియొకమా లేకెంచినది. దేశరక్షణభారమును బూనుకొని, దేశీయులు ప్రాచీనుల గౌరవమును నిలువజెల్లుట భావ్యము.

పచ్చయప్ప ధర్మములు

నిన్నటిదినమున పచ్చయప్ప హాటుతో బ్రస్టీల నెన్నుకొనుటకు జరిగిన సభలో, డాక్టరు యస్. స్వామినాథను, బి. హనుమంతరావుగార్లు సినేటు హిందూసభ్యుల పక్షమునను, సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు పచ్చయప్ప కళాశాల గ్రామ్య యేట్లచేతను, బ్రస్టీలుగ నెన్నికొనబడిరి. ఈ మువ్వురును ఎల్లర విశ్వాసమును చూరగొని, బ్రస్టీలుగ తిరిగి ఎన్నికొనబడినందులకు వీరికి మాయభి నందనముల దెలుపుచున్నారము. వీరు కళాశాలాభివృద్ధికిని, పచ్చయప్పగారి యితర ధర్మముల పురోభివృద్ధికిని, శక్తివంచనలేక కృషిసలిపెదరని నమ్ముచున్నాము.

కాశీర పంపానపు ముఖ్య మంత్రి కపర్దలా మండలాధిపతి రాజా డిల్లీకుసింగుగారు పదివేల రూప్యముల విరాళము సొసగుచు తాము కుటుంబికులను కిగిరితిని యుద్ధవేరకు నియోగింపబడ గోరిరి.

పబ్లిక్ రివ్యూ పంపాన :—కడపజిల్లా యందు వెన్నా నదికి ఇన్నూరువద్ద ఒక చిన్నరంకెన గట్టుటకు 82200 హాలసు, గంజాముజిల్లాలో బూరేలియొద్ద పంకజారాడిలో గాజేనులను నిర్మించుటకు రి వేల హాలసు ఇచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

రాష్ట్రీయ యుద్ధపాసభ :—శ్రీ చెన్న పుర గవర్నరు గారు 16 వ తేదీని ఉదఃకమండలమును బిడి 17 వ తేదీకి చెన్న పురికి కత్తురు. డిక్టేటింగుబోర్డువారు శ్రీ వారి యధ్యక్షుక్రింద సోపనము సమావేశ మగుదురు. డిల్లీనపాసభ యం దొనర్చబడిన తీర్మానముల ప్రకారము బిడలినర్మాణము, ఆహారపదార్థముల సరఫరా మున్నగు సమయత్నముల నెట్లు జరిపిన యుక్తముగ నుండు నని యుద్ధపరికరనిర్మాణ పరిపాలనోద్యోగి లో డ గ క ర్న య గా రా లో చింకురు. చెన్న పు రి యుద్ధ ఋణ సంఘము వారి సమావేశమునకు గూడ శ్రీవారు పోవుదురు. ఈసాసము 21-వ తేదీని రాష్ట్రీయయుద్ధపాసభ జనుగు నని యిదివరలో ప్రకటించబడినది. కాని సభి కావ్యసములను పంపుట యాలస్యమగును. సభ యేతేదీని జరుగునదియు మున్నుడు ప్రకటింపగును.

మాంటిసిగ్రో అసహాయ స్థితి

లండను, మే 9 :—కోడికి ఇటాలియా పత్రికయొక్క శాస్త్రబద్ధ విశేషం ఇట్లువ్రాముచున్నాడు. మాంటిసిగ్రో యొకరిస్థితి చాలచిరుముగ మారుచున్నది. 2300 మంది జను లాహారము లేక మరణించిరి. అకలితోమారుచు మిగిలియున్న వారు బలవంతమున ఆస్ట్రీయా ఆహార సామగ్రినిండ్ల పెరిరింపవలసినవారై ఆస్ట్రీయమును నిల్వలను శ్రీలను చంపివేయుచు భయంకరముగ వాని తరిమివైదిరి. ఆయుధము బున్నవారందఱునుకోడలకుబోయి అచటినుండియుద్ధ మొనరించుచున్నారు.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రెటరు ఏజెన్సీ)

ఇంగ్లండు

శత్రువుల జలాంతర్రాములు.

లండను, మే 13:—అమెరికా కార్మికసంఘ ప్రతినిధి విల్సన్ గారు రణరంగమునండి వచ్చిన పిమ్మట సందర్శించబడి ఇట్లు చెప్పిరి. జర్మను జలాంతర్రాముల మహా పరాజయమునకు అమెరికా నైపు వహిమితముగ ప్రాశ్నను జేరగలుగుటయే ప్ర బలనిదర్శనము. అట్లాంటిక్ మహా సముద్రమునండి లక్షల కొలది ఆహారసామగ్రి తేబడుట యింకొక ప్రబలనిదర్శనము. మరియు నీయంతాహారణములు బ్రిటిషు అమెరికా వారల సంతోషక సామగ్ధ్యప్రమాణమును గూడ నూచించుచున్నది. జనరలు పెర్సింగుగారు ప్రాశ్నజేరి నుమారు పండ్రెండు మాసములు కాకవచ్చినది. అప్పటి నుండి యుగ వృద్ధులు నన్ను ఆభివృద్ధి అదృతకరముగ నున్నది. ను ప్రసిద్ధ బ్రిటిషు అమెరికా దళము గొనరించుచున్న పనిజూచి మేము విస్మయ మొందితిమి. తమచూడ జర్మను లెట్టి యవస్థలంద నను సౌకరించినను వారిని విజయవంతముగ నెదిరించెదమని అమెరికా నైపు లండనును దృఢవిశ్వాసమును గలిగియు న్నాను. బ్రిటిషు పరాను నైపులవలెనే వారి యుద్ధాహూ ను అదృతముగ నున్నది.

లండను, మే 13:—కోర్బీ ప్రభువుగారు మరణించి రని తెలుపబడుచున్నది.

ఇంగ్లండు వెండినాణేములు.

లండను, మే 12:—మే 10-వ తేదీతో సంతకుసుం వర్తకమునందు టంకసాలనుండి రిలక్షుల పానుల నాణెములు ఇంగ్లండున కంపబడినవి. ఆక్రెండటి 12 మాసములందు లక్ష పానుల నాణెము లంపబడినవి.

రోడ్డు విద్యార్థి వేతనములు.

లండను, మే 14:—రోడ్డుకోశాధికారు లీ విద్యార్థి వేతనములను రాజ్యపు శీతకాలమున నిశ్చయింపవలసి యుండ మనికొంతకాలమువరకును పొడిగించిరి. 1918-వ సంవత్సరమున ఎన్నుకొనబడ దగినవారు 1919-వ సంవత్సరమునందు రోడ్డి వేతనమును.

భాగప్రాతినిధ్యము.

లండను, మే 12:—ప్రభువుల సభవారును ప్రజాప్రతి నిధి సభవారును ప్రాతినిధ్య విషయపు విల్లు ఆమోదింపబడి నప్పుడు చేసికొనిన ఏర్పాటు ననుసరించి తీర్మానించిన తాత్కాలికభాగ ప్రాతినిధ్య విధాన నూనన పార్ల మెంటుసభలో చర్చకు వచ్చి 110 మంది అనుకూలముగను, 168 మంది ప్రతికూలముగాను సమర్థులు నిచ్చిరియన నో డింపబడెను. ప్రభుత్వ పార్లమెంటు కాలమునందు భాగ ప్రాతినిధ్యవిధానము దీనితో పరిష్కరింపబడినది.

గనులను దీసివేయు బ్రిటిషునాక.

ముంచివేయబడుట.

లండను, మే 12:—గనులను దీసివేయు బ్రిటిషు నాక మే 6 వ తేదీని ట్యాంప్సోకు తగిలి మునిగిపోయెను. ఇట్లు నాకోవ్యోగులు 13 మంది నావికులును అగపడుటలేదు.

లిగ్నోవిస్కి ప్రకటనము.

యధికారణ పరిశీలనము

లండను, మే 13:—బ్రిష్ ప్రభువుగారు ఇటీవల లిగ్నో విస్కి ప్రకటనమును బాగుగా విమర్శించుచు ప్రాంతము ప్రతి కలా ప్రకటించి అందు యధాసంధ్యములను గూర్చి గ్రేటు బ్రిటనుచర్చ సమర్థింపబడిన దనిరి:—ఈ ప్రకటనము ఇంగ్లం డును సమర్థించుటకొరకు ప్రాయబడలేదు. కాని జర్మనీ ఆస్త్రియా కలయుకను విమర్శించుటకొరకు ప్రాయబడినది. ఈ ప్రకటనము నూలయగ లిగ్నోవిస్కి జర్మనీఆగ్రహమునకు పాశ్రువయ్యెను. దీనినిబట్టి ఆ ప్రకటనమునకు జర్మనుప్రభు త్వమునా రెంత ప్రాముఖ్యము నిచ్చింది తెటపడగలదు. జర్మను ప్రభుత్వమువారు జర్మనుప్రజలందు బ్రిటిషువారియెడ నసహ్య

భావమును జనింపజేయుటయే నాక సత్యమును బహిరంగము కా కుండుకట్టు గంధ్రాశము చేయుటయు జర్మను ప్రభుత్వమున కు బ్రిటిషువారియెడ గల ఏహ్యభావమును కృత్రికరించుచున్న దని బ్రిష్ ప్రభువుగారు వెలించిరి. జర్మనును ప్రజల కన్నటి కిని తెలియజేయు. వారు పొరకు నగరము మీదికి నచ్చినప్పు డును బ్రిటిషు సేనల సహాయమున వారిపురోగమునను ప్రతి ఘటించబడినది లగాగులు వారి సమప్రవాహపారము బ్రిటిషు నాకాదళములయన నిరోధింపబడినప్పటికిని బ్రిటిషువారి యెడ వారియగ్రహము మించిపోయి సత్యమును వారుట మ నింతకులభమయ్యెను. బ్రిటిషువారికి జర్మనులయెడ అసహ్య భావము లేదు. ఏ ద్వంద్వ రాజు ప రా ను వారి యెడ రితు సభ్యమును చూపుటయందు జర్మనుల యెడ వైరుధ్య భావము చూపలేదు. బ్రిటిషు వారికిని పరానువారికిని గల భేదాభిప్రాయములు తొలగించుకొనుటయందును, రహ్యతో సభ్యము జేర్పజుకొనుటయందును బ్రిటిషువారు జర్మనులతో వైరుధ్యమును బూనలేదు. యూరపుఖంప కాంతికోటకును యూరపియును దేశముల సభ్యముకొరకును ఈ యేర్పాటులు జరుపబడెను. కాని జర్మనీకి కట్టుము గలి గించుటకు గాదు. జర్మనీతో పోరుటగాని జర్మనుల వ్యాపార మును నాశనముచేయుటకు గాని బ్రిటిషువ్యాపారులు కల వైన రెలంపలేదు. బ్రిటిషువారికి కావలసినంతదేశము గలదు గాన బ్రిటిషు ప్రముఖులు తమ సామాజ్యమును వృద్ధిచేసి కొనవలె నని ఎన్నును నలంపలేదు. లోకకాంతిని గాపాడు టయే బ్రిటిషువారి ముఖ్యోదేశము.

లోకకాంతిని పాదుచేయుటకు జర్మనీ పరిపాలకుల నుకోశమును తెవ్వరికిని చెలియలేదు. జర్మనీలోని నైనికనాతి వారు ఏమేమి పన్నాగములను బన్నుచుండిరో లోకపాఖ్య స్థితిని వారెట్లు అలక్ష్యము చేయ యోచించుచుండిరో మన మెన్నునును ఊహించిమొక నుండలేదు. కనుకనే మనముయుద్ధ యువకు నిర్దముగ నుండలేదు. ఒకదేశ యుద్ధమునందు చేరవల సినవో భూమినిదా మన మేమి ప్రయత్నములను చేయవలసి నది మొదలు తలచియుండలేదు. ఈ భావమునందు చుటగ్గా న మేమియు లేదు. మనకు అతమామే లేవన్నందున మన మేమియు విరోధభావమును బూనుటకే అవకాశములేదు. బ్రిట ను ఒకచిన్న సేనతో మహాలవంతగునగుదేశముతో పోర నేర్పా ట్లు చేయ జాలు నాయ నుట యుండు బ్రిటిషు వారి యెడ గల మన పవాదము సమసి పోగలదు. బ్రిటిషు ప్రజలకును బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికిని గల కాంతిభా వము లిక్కో విస్కి ప్రకటనమునందు చుప్రకటిత మైనది. అది యా ఆక్రికాలముందు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు జర్మను వ్యా పారుల కొనగిన సౌకర్యములు బ్రిటిషువారి కాంతస్యభావము నకు నిదర్శనములు. జర్మనీతో సమాధానపడుటకు గ్రేప్రభువు గారి జర్మ యనంతరము బ్రిటిషువారు బాగ్దాదు వైత్సమాన్య మునకు తోడ్పడుటకంగీకరించిరి. దక్షిణమధ్య ఆక్రికాలయం దును జర్మనులకు విశేష సౌకర్యములు ఒపగూర్చబడెను. జర్మ నులహృదయస్థభావమును, మనము వారి కొనగిన సౌకర్యములను వా రెట్లుపయోగించుకొనదురో మన మంత్రు తెలిగినవో ఇది చుకు మనచంద్రునిదర్శనమువారు వెల్లినంతవరము వెల్లకయుండును. మనచంద్రు లన్ని సౌకర్యముల నొనగిరకుటయే జర్మనులయప వాదము లనుమధ్యములని రుజువుచేయుగలవు. బ్రిష్ ప్రభువు గారు తమవిమర్శమును ముగించుచు నిట్లు వ్రాసిరి. ఈ యుద్ధ మునిమయ మైత సత్యభావమును ఇప్పటియంత దృఢముగ ఇం తికముండెన్నును బ్రిటిషువారు గలిగియుండలేదు. బ్రిటిషు ప్రజలు యుద్ధముకలుగునని యూహించునలేదు. యుద్ధముజరు గవలెనని కోరనులేదు. ఆస్త్రియావారు కలననుచున్న జర్మను ప్రభుత్వమువారు పట్టువలతో యుద్ధము జరుగవలయు నను పట్టుపట్టినందున నీ బ్రిటిషువారు నిర్బంధముగ యుద్ధమునబూన వలసినవైనను. పోట్టుదాం సభిలో అంగము అకస్మికముగా రిటర్నించెను. అప్పుడు భూవైస్య నాకొలములు యుద్ధ సన్నద్ధముగానున్న వా యని చక్రవర్తి తన సేనానాకోవ్యో గ. ల. కడిగెను. యుద్ధమాంధ్ర మైనను బెల్జియమును ఫ్రెంసును కేయటయను ప్రాన్సుకు విశేషవత్సము గలిగించుటయను వృద్ధి బ్రిటిషువారు పోకోభవేయను నే యుండిరి.

బెలియనుతీరపు యుద్ధము

జర్మనుల ఆసత్య ప్రకటనలు

లండను, మే 12:—తీరమునుండి వడుచున్న తిరిప్పు క్షు మును తప్పించుకొనుటకు విండీక్తివు అను నాక నాకాక్ర యమును సమీపించుచుండగా అందలి నాకోవ్యోగులు నాక నై స్తంభముమీది కెక్కి చూచుచు నాకలను ముంచునయ ము వచ్చినప్పటికి చలలు దిగిరి. ఆప్రెండును బ్రిటిషు నాకాద లనుముట్టించుచుండగా తీలుగుపురముపై బ్రిటిషువారు ద ట్టుగు పొగనుగప్పిరి. నాకాక్రయమునకు బయట విండీక్తివు నాకనుంచబడినదని జర్మను అధికారుల ప్రకటనము దెలుపు నుండగా ఈ యుద్ధమును సూచించిన యొకడు బెల్జియను దు ప్రికటించిన వాస్తవమిది విండీక్తివు నాక నాకాక్రయపు అనుగులను తాకుచుండెనని తెలియవచ్చుచున్నది.

వార్తలు లాంగుగారి క్రొత్తపదవి.

లండను, మే 14:—డెయిలీ తెలిగ్రాపు ఇట్లు ప్రక టించుచున్నది. ఇంగ్లండు వ్యవహారములందు తగిన సలహాల నీయవలసినదని దొరతనమువారు వార్తలు లాంగుగారి నడుగ వారందుల కంగీకరించిరి. ప్రజల సభలో హోమురూలు బిల్లున కింక లాంగుగారే మాగ్గదగ్గకుగ నుండగల రని నిశ్చయింప బడెను.

బీసెంటుగారి అపీలు.

లండను, మే 13:—మదరాసు హైకోర్టు వారు “నూ్య యిండియా” యందలి న్యాయమొకటి పులికా కాసనము నను గరించి క్షేప్తముని 1916 అక్టోబరు 18 వ తేదీని చెప్పిన తిరుప్పై బీసెంటుమ్మగారు చేసిన అపీలు నేటి దినము ప్రీవీ కాన్సిలులో చాఖలు చేయబడెను.

మాంటేగు గారు.

లండను, మే 12:—హిందూదేశమంత్రి మాంటేగు గారు లండనునకు విచ్చేసిరి.

హిందూదేశ సంస్కరణములు.

మాంటేగు గారు హిందూదేశ కార్యాలయమున చాల పరిగా నున్నాడు. సాధ్యమైతత్వరలో నతడు పోర్ల మెంటు సభయందు హిందూదేశ సంస్కరణముల ప్రకటించునని తలప బడుచున్నది.

లండను, మే 15:—లండనునందువ్యసించుచు భాం

బలైగు కార్మిలు చెప్పిరి. దొరతనమువారు సంధికంత విముఖులు గనుండలేదు. కాని తుదిసారాంశ యుద్ధభూమిని నిర్భీతమును సంతకరమును సంధినిగూర్చి మాట్లాడుటలన నేమియు లాభము లేదు.

జర్మనురంగము

స్వార్థిను ముట్టడి.

స్వార్థిను, మే 14:—స్వార్థినును ముట్టడించు నిమి త్ర మేర్పరుపబడిన కిరంగిదళసన్నాహ మంతయు పూర్తిగ వ్యంసమయ్యెనని వైమానికులు వీసిన. భాయాపటములకులన విడితరుగుచున్నది. అన్నిటిని ముక్క ముక్కలుగ చెడజ గొట్టునట్లు నాలుగు గుగ్గులు సమయగవడినవి. తుపాకుల దీసి కొని గచ్చుటకు వేయబడిన రెములు కోట్లలు పలుతావులందు ధ్వంసము చేయబడినవి.

హోలూడు

జర్మనులు హోలెండును భయపెట్టుట.

అరుద్దము, మే 12:—రెండవ సభలో నవవ్యసించుచు విదేశమంత్రి ఇట్లు చెప్పెను.—జర్మనీ సంబంధములు చెకుచున్నవని ఇటీవల దొరతనమువారు ప్రకటించుటకు జర్మనీ కోరికలే కారణము. ఆకోరికల ప్రకారము జరిపించు టసంభవ మని దొరతనమువారు గ్రహించిరి. జర్మనులు కోరిన ప్రకార ము చేయవన్న హోలెండునకు చాలవత్సము కలుగునని బెల్జియ నందలి డచ్చిమంత్రి తెలియజేసెను.

చీనా

జపాను; చీనా

హంఘాయి, మే 12:—స్థానికాధికారుల కలదనుచు గట్టిక నెరించుచుండినను మాయానము రాష్ట్రమునందు కేయ కోశ్చెన్న ముఖ్యమగు యిళుపగని జపానీయుల కిచ్చి న బడెనని అధికారులు ప్రకటించిరి.

లండను, మే 12:—ఆస్ట్రియానుకు హంగరీయను
 దనుస్థానికైతేమియు బాగులేకున్నది. ఆస్ట్రియాకు ప్రధాని
 ఖేరను వారు స్వీడ్లరుగారు రాజీనామా నిర్దుష్టని 2 రోజులు పరిత్రక
 లు వ్రాయుచున్నది. స్లావులను కఠినముగ కఠింపించుచు శాంతిప
 బడిన ఉత్తరువులను దక్కమున వాడుకొన్నారగు తమముఖ్య
 త్వవదలికి రాజీనామా మొంగిరి. హంగరీయను ప్రధానిగారు
 అందఱికిని వోట్లవొనగు స్వాతంత్ర్యము నీను నంగీకరించుచు
 వోట్లలలో ప్రతివానికిని హంగరీ భాగము కచ్చితరవలయునని
 వారు చెప్పిరి. ఈనియమము స్లావులలో సంతకమంపని కల్పిం
 చి వేయును.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Mr. Montagu's Return.

LONDON, May 14.
Mr. Montagu Secretary of State for India has returned to London.

Constitutional Reforms in India

Mr. Montagu Busy.

Statement at the Earliest Possible Opportunity.

LONDON, May 14.
Mr. Montagu is busy at the India Office and it is understood that he will make a statement in Parliament at the earliest opportunity on constitutional reform in India.

Unionists Favourable to Home Rule.

Carsonites Climb Down.

Nationalists' Fiery Opposition.

LONDON, May 14.
The Home Rule question is rapidly developing. Government's intentions remain secret but the Lobby Correspondents think that Government increasingly favours a Federal Scheme to be subsequently extended to the rest of the United Kingdom with the present Imperial Government supreme in Imperial affairs. Carsonites will probably accept it conditionally but Nationalists are already proclaiming that they will have nothing to do with it. Change in the attitude of the Unionists as regards Home Rule was indicated by Mr. Chamberlain in the course of a speech at a Unionist meeting in London. He said it was a question whether in view of the new circumstances which had arisen, Unionists should take up their former attitude. Home Rule was not a question for Ireland alone, but concerned England, Scotland and Wales. Also a solution of the whole problem was urgently demanded. He asked them to look the new facts in the face with an open mind.

No Anxiety about Britain Financing the War.

New Money Pouring in. Budget Well Received.

LONDON, May 14.
In the House of Commons, in the discussion on the Finance Bill Mr. Bonar Law said that the question of raising money at present did not cause him any serious anxiety. The big loan floated in January last year, realised a thousand million sterling of new money, while war bonds started last October and savings certificates produced 719 millions up to April 1st (Cheers) He was not in the least dependent about getting the required money in this way in spite of the recent fallings off of subscriptions. Steps were being considered for the stimulation of such a form of subscription. The discussion showed that the Budget was well received. Mr. Bonar Law did not indicate any modification of new duties.

General Adviser to Government.

LONDON, May 15.
The "Daily Telegraph" says that Mr. Walter Long has accepted the position of General Adviser to the Government on Irish matters and it is definitely settled that he will pilot the Home Rule Bill through the Commons.

Politico-Economic Mission to Brazil Cordially Received.

LONDON, May 14.
The British Politico-Economic Mission to Brazil headed by Sir Maurice De Bunsen received a most cordial welcome. The President said, he was very gratified at the message from the King and expressed admiration at the mighty effort by Britain in defence of the noble cause with which Brazil was proud to be associated.

A Special Certificate of Honour To Discharged and Wounded Men.

LONDON, May 15.
The War Office announces the award of a special Certificate of Honour called King's Certificate on discharge to all ranks except Officers of the Navy, Army, and Air Force, discharged through wounds or disabilities incurred on active service or other enemy action. A second discharge certificate will be awarded where recipients of the first voluntarily re-enlist and are again discharged. The respective Dominion Authorities will issue certificates to Ex-Members of Australian, Canadian and New Zealand Naval Forces, and the Accountant-General of the Navy to Members of the Malta and Newfoundland Royal Naval Reserve.

Enemy Submarine Campaign. Evidence of Its Failure.

American Troops at Front Confident

LONDON, May 14.
Mr. Wilson, a representative of the American Federation of Labour, interviewed on return from the front said: "The most conclusive evidence we have seen of the failure of the enemy submarine campaign, is the huge American Army in France and hundreds of thousands of tons of stores brought across the Atlantic. These vast munitions of war stand as irrefutable proof of the pre-emptive power of the British and American Navies. Less than

twelve months have passed since General Pershing with fifty men landed in France and the development since then have been little short of miraculous. We were amazed at the work of the supreme British and American armies. Everywhere among American troops, there is a feeling of absolute confidence in their power to withstand successfully any offensive launched against them. Their spirit like that of the British and French troops is wonderful.

American Labour Representatives Entertained.

Their Reply to British Toasts.

LONDON, May 14.
The General Federation of Trades Unions entertained to Dinner at the House of Commons the American Labour Mission. Labour Ministers attended. Mr. Barnes expressed admiration at the manner in which a great number of Americans of German origin had been marshalled so that they were now equally solid for war as others. Mr. Wilson Chairman of the mission emphasised that American Labour is determined to support the united States Government, until the ends for which they had entered the war were achieved. The speakers included the High Commissioners for New Zealand and Canada.

Mrs. Besant's Appeal.

LONDON, May 14.
The appeal of Mrs. Besant against the judgments of the Madras High Court on 18th October 1916, that a certain article in "New India" contravened the India Press Act was lodged with the Privy Council to-day.

Rhodes Scholarships

LONDON, May 15.
The Rhodes trustees, have decided again to postpone the elections to the scholarships which would normally have taken place next autumn. Candidates eligible in 1915 may compete in 1919.

LONDON, May 14.
Mr. Chamberlain in a speech in London said, Government was not indifferent to peace, but it was idle to discuss peace until the issue was decided on the battlefield.

Lichnowsky Memorandum.

Lord Bryce's Exhaustive Analysis.

Complete Vindication of Britain's Attitude.

LONDON, May 14.
Lord Bryce, in an article in the "Chronicle," exhaustively analyses the Lichnowsky memorandum as the most complete vindication of Britain's attitude in the war and says: The memorandum was written not to justify England, but to criticise the policy which tied Germany to Austria. It exposed him to the anger and persecution of the German Government which is evidence of the importance they attached to it, as condemnation of their conduct. Lord Bryce attributed the wild outburst of anti-English feeling in Germany to the fact that the German Government did everything in their power, not only to create hatred, but also to stifle every voice raised to let the people know the truth. They were never permitted to know the truth and the disappointment that fell upon them when the march to Paris was arrested with the help of the British army and their coast was strictly blockaded by the British fleet, added fuel to their anger and has made it ever since an easier matter to keep the truth from them.

British European Policy Explained.

The British people bore no hatred whatever towards the German people. King Edward meant no harm to Germany when he showed his liking for the French. Neither did his Ministers, when they took steps to remove differences that had been causing trouble between ourselves and France and again when they came to a friendly understanding with Russia. These arrangements were made in the interests of European peace and goodwill, not in order to damage Germany. British merchants and manufacturers never dreamt of fighting Germany to get rid of her commercial competition and British statesmen did not desire to add to British possessions abroad, feeling that we already had all that we needed and that the greatest interest of the British Empire was universal peace.

Calumny that Britain Planned War Refuted.

No section of our people had any idea of the dangers to peace which lay in the mind and purpose of those who rule Germany. We did not realise what the Feudal Aristocracy of the Military caste in Germany were pondering or planning, nor how little weight they attached to considerations of the good faith of humanity. Hence we made no preparation for war and had scarcely begun to think ourselves what action we should have taken on land if we became involved in war. In this attitude there may have been less prudence than was needed, but our absence of suspicion is the best proof of how little we expected aggression. It is an absolute refutation of the calumny that Britain with a tiny army, was planning to attack the greatest military power in the world.

British Concessions to Germany.

The memorandum bears witness to the pacific spirit of the British people and the British Government. Still weightier evidence of the goodwill of the British Government is supplied by account of the concessions to Germany as witness Asia and Africa. Pursuant to Viscount Grey's policy to arrive at a friendly rapprochement and understanding with Germany Britain went a very long way to meet German wishes in respect of the Bagdad railway. Not less large were the concessions made in South and Central Africa. Had we in England known the inner spirit of the German Government and the use they would make of our concessions, British Ministers might well have hesitated to go so far as they did, but that they conceded so much is the most complete proof of their good will and convincing refutation of the German charges.

War Forced by Germany.

Lord Bryce concludes: "Never in her long history has Britain had so perfectly clear a conscience as in the case of this war. Her people neither contemplated nor

desired it. They were driven into it by the action of the German Government, which persisted in pushing it on, even when Austria seemed willing to draw back. All had eventually been settled at the famous Potsdam Conference, when the Emperor enquired of his Military and Naval Chiefs whether they were ready for the conflict for which preparations had been in progress. Neither, when war began, did Britain wish to do more than prevent Germany from destroying Belgium and mortally wounding France.

LONDON, May 15.
Sir Alexander Pedler died suddenly while attending a meeting at the Ministry of munitions.

Palestine's Military Strength.

Flaw in Premier's Statement.

LAHORE, May 13.
LONDON, May 12th.—It appears from the Premier's speech that when he put the strength of British in Palestine at three divisions orders to that effect had been given though they were not carried out till later.—"C. and M. G. cable".

The Recent Naval Action.

Contradictory German Accounts.

LONDON, May 14.
The papers state that when the "Vindictive" was approaching the harbour, the officers, owing to heavy fire from shore batteries, went into the conning-tower, but when the time came to sink the ships all returned to deck to see the operation carried out. A German official account mentions that the British developed artificial fog at Zeebrugge, simultaneously with the attack on Ostend, probably to distract German attention. It is noteworthy that while the German official account contends that the "Vindictive" was sunk outside the harbour, an account of a so-called eye-witness published in Berlin admits that the "Vindictive" struck the jetty.

Admiralty's Detailed Account.

The Start for Harbour Entrance.

LONDON, May 15.
The Admiralty issues the following account of the Ostend operation, dated from Dunkirk May 11th:—The account says the "Sirius" which failed so gallantly to block the harbour, lies in the surf, some two thousand yards east of the entrance to Ostend harbour. The planning and execution of the enterprise were entrusted to Commodore Hubert Lynes, who directed the previous attempt to block the harbour with the "Sirius" and the "Brilliant." On the former occasion, the main problem was to secure the effect of surprise upon the enemy who was clearly expecting him. The "Sirius" and the "Brilliant" previously were befuddled by the displacement of the Strombank buoy marking the channel to the harbour entrance, but since then aerial reconnaissance established that the Germans had removed the buoy altogether and there were no guiding marks of any kind. They also cut gaps in the piers, a precaution against landing. Furthermore, when on the midnight of the 9th the ships moved from anchorage, it was known that some nine German destroyers were patrolling the coast. The night was favourable for the enterprise. There was little wind, no moon and a still sea. From Dunkirk a sudden brief gunfire announced that German aeroplanes were about. The "Vindictive" was seen mistily through the streaming smoke from the destroyers' funnels, plodding silently to her goal. She receded astern as a destroyer raced on to lay the light buoy which was to be her guide. She passed thence into the hands of small craft, whose mission was to guide, light and hide her in clouds of smoke screen.

Surprise Attack Sprung.

The absence of preliminary bombardment was the first surprise element. The time table had been laid down for every stage of operation. Monitors anchored seaward awaited the signal to fire and the great siege batteries of the Royal Marine artillery in Flanders stood by, to neutralise the big German artillery along the coast, and airmen, who were to collaborate with an aerial bombardment of the town, awaited somewhere overhead. The destroyers patrolled seawards of small craft. The "Vindictive" guided by the light buoy arrived where a motor boat awaited by a calcium flare upon the old position of the Strombank buoy. Four minutes before her arrival there, signal was given for the guns to open. Two motor-boats dashed in and torpedoed the high wooden piers and simultaneously shells came from the monitors at sea. The surprise part of the attack was sprung. The surprise, in spite of the German's watchfulness, seems to have been complete. Hitherto not a shot had come from the land. Motor launches, manned by the Naval Volunteer Reserve worked magnificently and produced the likeness of a dense mist on either hand of the "Vindictive's" course. Then the guns roared into action and a tremendous uproar ensued. German batteries, registering from six inches to fifteen inch naval pieces, fought a duel with the Royal Marine Artillery. The Germans opened fire at the monitors and marines and the monitors replied.

Harbour Effectively Entered.

Meanwhile aeroplanes bombed methodically and anti-aircraft guns searched skies for them. Through this conflict the "Vindictive" without hurry approached the entrance. Then a sea fog came on and the destroyers had to use their lights and sirens to keep in touch with each other. The air attack was suspended and the "Vindictive" with some distance to go, found herself in gross darkness. The motor boats, supplied with flares capable of illuminating square miles of sea, escorted her to the entrances but fog and smoke together were too dense even for flares. The "Vindictive" started to cruise to find the entrance and at the third attempt the mist lifted and she saw the entrance clear dead ahead. A motorboat dashed up, raced into the opening under heavy fire and placed a flare on the water between the piers. The "Vindictive" steamed over it and on and on she was in. The guns found her at once and was hit every few seconds after entering. Her decks and upper works were swept by a hail of lead converged upon her from machine guns on shore,

LONDON, May 14.

After her control was demolished by a shell which killed all its occupants including Sub-Lieutenant MacLachlan, Commander Godsal and Officers proceeded to the conning tower. They observed that the Eastern Pier had been breached some two hundred yards from seaward end. The "Vindictive's" helm was starboarded and she laid her battered nose to the eastern pier and prepared to swing her three hundred and twenty feet of length across the channel. At that moment, a shell struck the conning tower of the VINDICTIVE at an angle of forty degrees to the pier and seemed to be hard and fast, and after vainly working the engines for some minutes order was given to abandon the ship which was done after blowing the charges. The ship sank about six feet and lay on bottom of the channel, her work done. Commander Godsal was presumably killed by a shell which struck the Conning tower. Most of the casualties occurred while the ship was being abandoned. The men behaved with the same cheer discipline and courage which distinguished them in the Zeebrugge raid. Not a single enemy craft had been seen. The nine German Destroyers which were out, free to fight, chose a more discreet part. Vice Admiral Keyes was present at the operation in the Destroyer WARWICK and Commander Hamilton Benn M. P. was in command of motor launches. Lieutenant Francis Harrison commanded the coastal motorboats. The central smoke screen was entrusted to Sub Lieutenants Humphrey Low and Leslie Blake. Casualties at present reported are two officers and six men killed two Officers and ten men all of the "Vindictive" missing, believed killed and four officers and eight men wounded. Officers who carried out the operation do not claim that the harbour is completely blocked but purpose of embarrassing the enemy and making the harbour impracticable for any but small craft and making dredging operations difficult was fully accomplished.

Improvement in Transport.

LONDON, May 15.

Evidence of improvement in transport, is provided by the announcement that Government will shortly permit the sale of offals, including kidney, liver and ox tails without coupons. Supplies of imported meat are so large that people are urged to use frozen meat in preference to home grown.

Obituary.

LONDON, May 14th:—The death is announced of Lord Courtney.

LONDON, May 14.

The death is announced of Mr. James Gordon Bennett.

Colonies

Johannesburg in Darkness. Electricians Strike.

LONDON, May 15.

JOHANNESBURG.—Municipal electric employees have struck for an increase of twelve shillings which the Corporation has refused. The city is in darkness and business at a standstill.

LONDON, May 13.

An undated telegram from Kingston, Jamaica says General Manning has left for Ceylon to assume Governorship.

Colonial Premiers to Imperial War Conference.

Arrival in America.

LONDON, May 14.

NEW YORK.—Mr. Hughes, Premier of Australia, Mr. Massey Premier of New Zealand Sir Joseph Ward and Mr. Robert Curran have arrived in America enroute to London.

N. S. Wales Recruiting.

LONDON, May 15.

SYDNEY.—Mr. Watt, the Acting Federal Prime Minister, is greatly pleased with the revival of recruiting which he says is the most important thing now engaging the attention of Australia. He is delighted with the new spirit displayed by every State.

A Golden Wedding.

LONDON, May 15.

OTTAWA.—Congratulations to Sir Wilfred and Lady Laurier, on their golden wedding are pouring in to-day from all over Canada, from political opponents and friends alike. Liberal senators and members of the House of Commons have presented gold plate.

Central Powers

The Kaiser's Offensive.

Its Failure.

LONDON, May 12.—A Swiss despatch to the Adriatic says that the failure of German offensive has led to desperate efforts to acquit the Kaiser of the responsibility for it. A statement has been circulated to the effect that he did not desire it but yielded to Ludendorff, Hindenburg and Crown Prince.

This is the reverse of truth: It is because the Emperor desired it that the offensive was named "The Kaiser's Battle." ["C. & M. G. Cable"].

The Military Situation.

A German View.

LONDON, May 14.

AMSTERDAM:—The well-known German Military writer, Col. Gaedke, reviewing the war situation in "Vorwaerts," points out that if the British succeed in their object of cutting the Hedjaz Railway Arabia would probably be lost to Turkey. Substantial political importance must therefore be ascribed to the fighting in Palestine. Colonel Gaedke adds that from the British standpoint Mr. Lloyd-George is right when he does not permit himself to be turned from his object by press attacks;

Germany and Lithuania.

LONDON, May 15.

The preamble to the Kaiser's deed recognising the independence of Lithuania says:—Lithuania will participate in the war burdens of Germany.

Austrian Emperor's Visit to Kaiser.

Cordial Exchange of View.

Alliance Deepened.

LONDON, May 14.

A German Official message says:—Emperor Karl visited the Kaiser at the main Headquarters accompanied by Baron Burian and Von Arz, Chief of Austrian General Staff. Germany was represented by Marshal Hindenburg and Ludendorff and Baron Kuhlmann. There was a cordial and thorough discussion of all fundamental political, economic and military questions affecting Austria and Germany. There was complete accord on all these and an extension and deepening of the existing alliance. The guiding lines of contemplated contractual agreements already exist in principle.

Conference Relate to Future Relations.

Swiss Reports state that conferences at German Headquarters especially related to the future Austro-German relations. The Germans propose an Austro-German Economic and Military Union. They are supported by Germans in Austria but it is doubtful whether the necessary two-thirds majority of the Reichsrath for this constitutional change can be obtained.

The Great Question Facing Austria.

LONDON, May 15.

The "Frankfurter Zeitung" declares that the great Austrian Question of the day is whether the continued existence as a separate state is possible owing to the demand of the Southern Slaves for independence and demands of the Germans in Austria for a union with Germany.

Russian Royalty in German Hands.

LONDON, May 14.

AMSTERDAM.—German newspapers state that the Dowager Empress of Russia and the Grand Dukes Nicholas and Alexander who were residing at Aitodore are in German hands.

Reichstag and the War.

Unrestricted Submarinism Favoured.

British Naval War Discussed.

LONDON, May 14.

AMSTERDAM.—In the Reichstag, on the navy estimates Admiral Von Capelle declared that the reports for April of unrestricted submarinism were again favourable, naturally losses occurred but the increase in submarines exceeded the losses. Submarinism was more and more developing into a struggle between submarine action and construction of ships. America had built little and her building was far below expectations. Even if it increased, America herself would use up the increase. There was every reason to regard submarines with trust and confidence.

Referring to the declaration by Mr. Lloyd George that even if the land war were lost the naval war would still be far from ending, Von Capelle said "We must wait and see whether the British people makes this threat its own. If it does our submarines must continue to do their duty." Other speakers emphasised that the Reichstag unanimously favoured unrestricted submarinism.

Failure of Submarinism to Bring Peace Nearer.

German Socialist's Declaration.

LONDON, May 15.

Speaking in the Reichstag the Independent Socialist Herr Voitherr declared that Submarines had not brought peace nearer and meanwhile they were destroying tonnage which would be needed after the war to bring raw materials to Germany.

New Ukraine Finance Minister.

LONDON, May 14.

AMSTERDAM The Pro-German Debyr, Manager of Russian Bank of foreign trade at Kieff whom the former Ukrainian Government arrested and Germans released has been appointed Ukrainian Finance Minister.

German newspapers are beginning to complain of the large number of divisions required to maintain peace in Ukraine.

German Practices and Aims Differ in Ukraine.

The "Frankfurter Zeitung" says that conditions are becoming more difficult for Germany in Ukraine. As regards German policy in the East generally the paper sarcastically remarks that German practices often differ completely from the proclaimed aims. The Vienna Jewish Correspondents bureau announces that German authorities in Ukraine are Anti-Jewish and have abolished the Ministry of Jewish Affairs.

Considerable Enemy Criticism.

LONDON, May 15.

There is considerable criticism in Germany and Austria concerning the peace in Bukharest.

The "Leipzig Volkszeitung" describes it as a "pure Mailed Fist" treaty, containing open annexations and concealed war indemnities in the shape of economic promises as burdensome as money indemnities.

The "Neues Wiener Tageblatt" exhorts Germany to be more moderate in her Eastern Treaties and warns Austria against considering it reconciliation. It thinks that Rumania only concluded the treaty, because she must and because she hopes that it will be completely reversed at the Peace Conference.

Harsh Terms.

How much this criticism is justified appears from the Amsterdam telegram giving details of the supplementary treaty between Germany and Rumania. The latter renounces the indemnities for damage caused by German

and undertakes to refund the money paid for such damage. On the contrary the Germans who suffered damage in Rumanian territory will be recompensed. Moreover Rumania must indemnify neutrals in Rumania for damage by Germans. A commission of one third each Rumanians, Germans and Neutrals will decide the amount of compensation. All pre-war treaties and agreements are restored and the Germans in Rumanian service before the war, who were dismissed, will all be restored with full rank and salary. A significant clause is that compelling Rumania to grant an amnesty to Germans for their political conduct or military conduct, based on political grounds during the war. Finally the German Reichsbank shall retain for five years the balances of the Rumanian National Bank as security.

New Incometax Proposed.

LONDON, May 15.

AMSTERDAM.—Owing to insufficiency of revenue from indirect taxation Germany proposes to levy a non-recurrent war time income tax raising twelve hundred million marks.

Course of Mutiny Sketched.

Ferment in Fleet Expected to Continue.

LONDON, May 14.

The Austrian mutiny began at Pola early in February among arsenal workers. An almost simultaneous rising at Cattaro indicates connivance between the two ports. The mutineers at Pola demanded cessation of various disciplinary measures and punishments which were inflicted both on vessels and ashore. The movement soon spread to ships and the crews left their posts, thronged decks shouting and hurrahing. The officers were powerless. The naval authorities parleyed with the men for a week and finally granted all demands. The mutiny at Cattaro was more serious. Six cruisers and several destroyers hoisted the red flag. The German and Magyar elements in some ships resisted the mutineers turning upon the latter the guns of one of the cruisers killing a number. After three days the mutineers gained mastery of the Port, seized the officers and removed the Admiral to confinement on another ship. They treated him roughly. The mutineers by printed pamphlets signed by a committee of the crews gave all orders ashore and afloat. They wirelessed their demands to Vienna giving prominence to the demand for immediate peace. The authorities sent placating non-committal replies and after prolonged councils sent to Cattaro another fleet division under German-Austrian Admirals. The situation was now critical owing to outbreak of murmurings in the new division, but the position was saved by the Teutonic element on one of the revolting cruisers overpowering the mutineers. The revolt lasted eight days. As most of the Austrian sailors belong to the oppressed races undoubtedly the ferment in the fleet will continue.

General

Guns Shelling Paris.

Their Destruction Confirmed.

LONDON, May 15.

PARIS.—Aeroplane photographs, confirm the destruction of the emplacement and guns bombarding Paris. Four shells secured direct hits shattering everything. Railways for the service of the guns were broken in numerous places.

Desperate Condition of Montenegro.

No Food for People.

LAHORE, May 15.

LONDON, May 10th.—The "Corrie Des Italia's" Zurich correspondent says that the situation in Montenegro is desperate. 2300 persons have died of hunger and famished survivors are forced to attack Austrian food convoys. The Austrians have ferociously retaliated by killing women and children. All men who possess arms have taken to the hills and are carrying on guerilla warfare. ["C. and M. G. cable."]

Turkish Atrocities Against Greeks.

LAHORE, May 15.

LONDON, May 12th:—The Athens correspondent of the Exchange Telegram Company says that Turkish prisoners recount unparalleled atrocities against the Greeks of whom 1,500,000 have been deported from Thrace and Asia Minor. Treatment to which the Greeks are subjected has led to the disappearance of half of the population. ["C. & M. Gazette"].

The Next Step.

To Unify Economic Resources of the Allies.

LAHORE, May 15.

LONDON, May 13th.—The Washington correspondent of the "Times" says that the American Government considers that the next logical and essential step in organising victory is to unify the control of economic resources of all the allies. ["C. M. G. Cable"].

Gen. Semenoff's Progress.

General Discontent with Bolshevik Despotism.

LONDON, May 14.

HARBIN.—General Semenoff has issued a communique stating that he restored the bridge blown up by the Bolsheviks over the Onon river which he crossed. General Semenoff now occupies Adrianostok. He says he continues to meet with popular sympathy and he has issued a proclamation assuring the Trans-Bikal population that his movement is not counter revolutionary but intended to restore lawful freedom. Many Russian soldiers from Siberia are joining General Semenoff. They state that the situation in Russia is becoming favourable for such movement. [The Russian press is full of reports of the progress of the Russian army.]

Western Front

Col. Repington Ceases to be an Alarmist.
His Sane Views.

LONDON, May 13.
Col. Repington considers that the situation on the Eastern Front has become more unfavourable for Germany since the signature of the Russian treaties. Germans have become involved in bigger operations than they expected and the consequences of delay are serious. Altogether the delay in the climax has profited us more than the enemy, who is now deprived of hopes of a strategic surprise except by violation of Switzerland or the invasion of England.

False German Communiques Exposed.
Sheer Mendacity.

LONDON, May 14.
Reuter's correspondent at the British headquarters gives other examples of false statements in German Communiques in the early days of the battle, besides that cabled on 12th, the German communique stated that the 5th Berkshire were annihilated. The fact is that the 5th Berkshires lost fifteen Officers and 300 other ranks. The German Communique asserted that the 4th Yorkshire Light Infantry was captured almost complete. The truth is that the total missing of this regiment is 190. Numerous cases of similar exaggeration and many of sheer mendacity could be given. Some are in themselves unimportant but in totality they show how impossible it is to accept any German communique at its face value.

LONDON, May 14. (12-30 P. M.)
The British Communique says:—We successfully carried our raid northeast of Robecq taking a few prisoners. We had no casualties. We repulsed with loss an enemy party westward of Merville. There was hostile artillery fire in the Somme and Ancre sectors.

Enemy Repulsed.

LONDON, May 14.
(10 P. M.)—The British Communique says:—After heavy artillery preparation enemy attacked on a mile front southwest of Morlancourt and entered our positions at one point. Australians immediately counter-attacked and drove the enemy out completely re-establishing the line. The attack was repulsed at other points with heavy loss. We took fifty prisoners. Our casualties were very light. The French in a local fighting repulsed the enemy attack in the direction of Kleinviestraat.

LONDON, May 14.
Reuter's correspondent at headquarters wires that the weather is very wet and dreary. Nothing is done and even artillery fire is much below average activity.

LONDON, May 15.
(4 P. M.)—The French communique says:—There was fairly lively artillery duel in the sector of Butte-Du-Mesnil and in Champagne and Vosges.

Italian Front

11 Aeroplanes Brought Down.

LONDON, May 14.
The Italian communique says:—Hostile attempts to renew attacks against Monte Corno failed. Eleven hostile aeroplanes were brought down.

Enemy Submarine Base Bombed.

LONDON, May 14. (4-10 A. M.)
ROME—An official message says, our aeroplanes successfully bombed the submarine base at Cattaro, all our machines returned safely in spite of weather and barrage.

Big Austrian Offensive.
Insisted upon by the Kaiser.

LONDON, May 15.
A message to "Daily Chronicle" from Paris says it is understood that the Kaiser, at the Imperial Conference, insisted upon a big Austrian offensive in Italy; simultaneously with the renewal of the German offensive in the West. The Austrians were obliged to consent and the transport of Austrians to the Trentino has increased tremendously. Part of the Austrian heavy guns in France, have been transferred back to Italy.

Mesopotamia Front

Mesopotamia Operations.

British Aeroplanes Successes.

SIMLA, May 15.
A Mesopotamia communique says:—On the 8th May, 55 prisoners were captured near Kirkumand. On the same day our aeroplanes attacked Turkish camps at Fathah on the Tigris, thirty two miles to the north of Tikrit. Large numbers of bombs were dropped and hostile troops fired on with machine guns. Turkish aeroplanes were shot down and destroyed near the junction of the Lesser Zab with the Tigris.

Mesopotamia Communique.

A Mesopotamia communique says: Our mounted troops have pursued the Turks beyond Kirkuk and on the 11th May the enemy were driven across the Lesser Zab at Alten Kupri. Thirty prisoners and two guns were captured a day after. Our aeroplanes bombed hostile camps between Alton Kupri and Erbil and also on the Tigris.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS)

(BY WIRE.)

Simla

Mr. Pearson's Arrest in Pekin.

Mr. Andrews Interviews the Viceroy.

SIMLA, May 15.
Mr. C. F. Andrews came up to Simla yesterday in connection with the recent arrest in Pekin of Mr. W. W. Pearson on a political charge reported in the Press in India last week. Mr. Pearson was associated with Mr. Andrews in his visits to South Africa and Fiji concerning Indian emigration but was in Japan during his second visit to Fiji. Mr. Andrews had an interview with His Excellency the Viceroy this morning and leaves for Calcutta tonight. Nothing appears to be known in Simla about the cause of the arrest.

The Publicity Board.

Local Governments Addressed.

SIMLA, May 15.
The Government of India have addressed the Local Governments on the question of constitution and work of the Publicity Board, the central organization of which will be soon formed in Simla. It is understood that this board will be composed of officials, and non-officials, both European and Indian, with Sir William Vincent as Chairman. The Government of India and the Provincial Governments will consult competent non-official opinion at every stage of the work of this board. The other boards which have been constituted as a result of Delhi Conference will set to work very soon. Sir Claude Hill will preside over the Foodstuffs Board. Sir Sankaran Nair will take charge of the Communication Board and Sir George Barnes will control the Board dealing with resources. The Man Power Board will be dealt with by a highly competent body among which will be His Excellency the Commander-in-Chief.

Further war gifts include Rs. 30,000 from the Nawab of Jaora.

South India

It is understood that the statement which has appeared that Mr. P. U. Narayana Iyer, B. A., of Palghat, has been appointed first Commissioner of the District of Baghdad is entirely without foundations. Mr. P. U. N. Iyer is at present employed in the office of the Assistant Political Officer, Azizieh.

The Hon'ble Sir S. P. Sinha arrived at the Viceroyal Lodge to-day as the guest of Their Excellencies.

Interest on 1st War Loan.

Not Taken by Subscribers.

Government Orders.

OOTACAMUND, May 15.
The Government understands that many subscribers to the Indian War Loan 1917 have not received interest which has become due thereon and that in consequence some investors are under the impression that they will receive no interest and that their subscription to the war loan was in the nature of a gift and not an investment. In view of the forthcoming loan it is particularly desirable that the misunderstanding should be removed and the Collectors of districts are requested to instruct subordinate revenue officers to take every opportunity of making known to investors in the loan of 1917 that the interest is regularly payable on the 15th February and 15th August each year that if they have not received their interest they should make application at the nearest Treasury. On receipt of such application the Treasury Officers should take prompt steps for the payment of interest.

Mr. Musabhai Jaffer, a gentleman belonging to the Khoja community has made a gift to his community his property in Bombay worth rupees two lakhs and a half and fetching a rental of Rs. 14,000 per annum for combined purpose of founding a maternity home and providing cheap sanitary dwelling for the poor Khoja families. The income derived by way of rent from the latter will be utilized for decreasing the cost of the maternity home. The opening ceremony of the maternity home was to-day performed by Sir Fazlilbhai Currimbhoy.

Dr. Sisir Chatterjee has just returned from active service in France having been appointed District Surgeon on the G. I. P. Rly. and is proceeding to take charge of his duties at Jhansi. Dr. Chatterjee is the first Indian appointed in higher grade of G. I. P. Railway Medical Department.

పిఠుర్నమ గారిని పట్టుకొనుట.

సిద్ధా, మే 15:—దల్లియు. దల్లియు. పిఠుర్నమ గారి నిజీవల పీకింగులో బంధించుటకు సూర్య రాజ్యపరిధిగారిని సందర్శించు నిమిత్తము ఎఫ్. సి. ఆంధ్రాను గూర్చి నిన్నటి నది. మచటికి వచ్చిరి. నేటి రాత్రి కలకత్తాకు బోవుదురు ఎందుకు పట్టుకొనబడినదయ్యెను సిద్ధాలో నేమియు తెలియ నట్లు గన్పించుచున్నది. పిఠుర్నమ గారి రేడియో రాజకీయ మగు నేరమున బంధించబడినది తెలియచున్నది.

స్వీడనునందు భారతీయ అరాజకులు

స్టావహోం, మే 12—ఇటీవల యూనుఫ్ అలీ అను భారతీయుడు హిందూదేశమును గురించి స్వీడెనలో సుపర్యవించుచు స్టావహోమునందు “భారత జాతీయసంఘము”ను సంఘము గలదాయని ప్రశ్నించెనట. యూనుఫ్ అలీగారు ఆఫ్ టెక్టినింగ్ అను పత్రికలో వ్రాయుచు వై జాతీయసంఘమునందు ఇద్దరు భారతీయ అరాజకులు గలరనియు, వారు భారతీయ ప్రతినిధులు కాదు గనుకను వారికి హిందూదేశముతో నెట్టి సంబంధమున లేదు గనుకను అది జాతీయసంఘ మనబడజాలదని యు వ్రాసిరి.

రోము, మే 13:—కట్టాకోవద్దను జలాంతగ్గావి యాశ్రయమును మావిమానములు విజయవంతముగ ముట్టడించి నవి. వాయుభారము బాగులేకున్నను శత్రువులు విశేషముగ తుపాకులను గాల్చుచున్నను మావిమానము లన్నియు మరలి వచ్చెను.

లండను, మే 14:—ఇటలీ ప్రకటనము.—మాంటికో ర్స్సి నెదిరించుచు శత్రువులొనరించిన ప్రయత్నములు పరాజయము లైనవి. 11-శత్రువిమానములు నేలగులినవి.

న్యూ సౌతు వేల్పు; నైనికుల జేర్చుట

సిద్ధి, మే 14:—నలనడతయ ప్రధానిగ పనిచేయు చున్న వాటుగారు నైనికులజేర్చు కార్యక్రమము మరల ఆరంభమైనందులకు విశేషముగ సంతోషించుచున్నారు. ప్రస్తుత మదియే ఆప్రేరియా దృష్టి సంతటిని ముఖ్యముగ నాకర్షించుచున్నది. ప్రతిరాష్ట్రమును జూపుచున్న మాత్రసోత్సాహము నకు వా రెంతేయు సంతోషించుచున్నారు.

మెసపొటామియా యుద్ధములు.

సిద్ధా, మే 14:—మెసపొటామియా ప్రకటనము:—మే 8-న లేదని 55 ఫై దిలు పట్టుకొనబడిరి. ఆదిముననె ట్రాక్రిటునకు 32 మైళ్లు తరముగ ట్రైగ్రిసునదిమీద నుండు తురుమ్క-డివిరుములను మావిమానము తెదిరించినవి. చాంబు లపరిమితముగ న పయోగింపబడినవి. శత్రుదళములు మరఫరంగుల విశేషముగ ను పయోగించినవి. వెప్పునజాబు ట్రైగ్రిసులు కలయుచోట తురుమ్కుల విమానములు నేలగుల్పబడినవి.

వ రా సు రం గ ము.

లండను, మే 12:—(రాత్రి 4 గంట) బుట్టి డి మె స్సె ను, హెం వెన్, వాష్టసురంగములందు తీరమగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను.

ఒక మరణము

లండను, మే 14:—సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ హార్డే పెద్దనగారు మండు సామగ్రి మంత్రివర్గసభయందు చుండగా ఆకస్మికముగా మరణించిరి.

విర్రండు హోమామురాలు.

కార్నాటక కక్ష వారొప్పుకొనుట.
లండను, మే 14:—హోమరాలు సమస్య విజృంభించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారి యోచనలన్నియు రహస్యములు. కాని ప్రభుత్వము వారు సర్వసాభ్యాభ్యుత్పత్తి మగు హోమరాలు కద్దరిని ఏర్పఱచి క్రమముగా గ్రేటుబ్రిటను కంత్రికిని వ్యాపింపజేయుట కనుకూలముగా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయముగలదని పార్లమెంటు విశేషముడు తెలుపుచున్నాడు. కార్నాటకమువారు తమ కేమియు సంబంధములేదని దాని నామోదింతురు. వికృతవాదులభావమున లండనులో చేంబర్లెసు గారు చెప్పియుండిరి. నూతనసందర్భములందు. వికృతవాదులు తమ పూర్వచర్యము కైకొనవలెనని చేంబర్లెసు గారు చెప్పిరి. హోమరాలు (స్వరాజ్యము) విర్రండుకుమాత్రము సంబంధించినది కాదు. ఇంగ్లండు స్కాట్లండు, వేల్సులను సంబంధము గలదు. ఈ సమస్య సత్వరముగ పరిష్కరింపవలసి యున్నది. నూతనస్థితులను వికాలవ్యాధయముతో గమనించకలె నని చేంబర్లెసు గారు కోరిరి.

గ్రీకులు; తురుష్కుల దుండగములు.

లండను, మే 14:—ఎక్స్ప్రెస్ జెలిగ్రాము కంపెనీ వారి ఏథెన్సువిలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—తురుష్కు-థైదీలు గ్రీకులయడ ననేక ద్రోహముల నాచరించుచున్నారు. ప్రేగు అసియా మైసరలనుండి 15 లక్షల గ్రీకులు విశేషముల కంపబడిరి. గ్రీకుల సమితుముగ బాధపెట్టుటవలన వారిలో సగముమంది కప్పించబడున్నారు.

[4వ పేజీ తరువాయి]

యేండ్లకొని పాకర్లను చేరారనేదని తెలుసుకొంటే స్వగౌరవ పాక్ మెంటు సభలో నడిచిపోయింది. కాంట్రీబ్యూట్ల కుభోదర్శనము సోనగూర్చి వారు యిచ్చింపరని మన దును తిన్నరాదు. అధికారికమువారి నిరంకుశ ప్రభావము ప్రజా స్యావ్యయనకు తోచబడకలయును. ఎల్ల జేతములందును బ్రజా స్యావ్యయన బయలుపడెడి ప్రభుత్వము ప్రజామనోహరముగ నిర్వహించి బడుచుండగా భరతఖండమున మాత్రము జేతువిధము నంగొనసాగ నేర్చునా? " సంఘశక్తి కలరాముగే " అనువాక్య మిప్పుడు సాధకముగా నున్నది. ఈ యాశ్వాక్తి కిదియే యర్థము. భారత సభితులు జేతమందున్న కఠినగూడ నధికార వర్గము నిరంకుశ ప్రాధిం జరించిన తార్కాణములు మొందు గలవు. 'అట్టిసిలిలో' సామాన్యుల వారిబలమును విడుతురని యనుకొనజాలము. అదృశ్యముగు రాజకీయ వైఖ్యలను గాని ప్రభుత్వము ప్రజాసమ్మతము సారముగా నేరదు. ప్రపంచమునందు రాజకీయాంతరీక్షమున సంధ్యాభ్రరాగ శోభవలె కుజక్షణము వర్ణనము మాటిపోవుచున్నది. ప్రభుత్వమెప్పుడును బ్రజానరాగమున దృఢప్రతిష్ఠితమై యుండవలయును. భారతవర్షమున బ్రభువులు నిరంకుశాధికారము నిర్వర్తించుచుండెడివారను దురభిప్రాయము నెవ్వరును జెందగూడదు. ప్రభువుధర్మము నెప్పుడును విడిచియుండలేదు. ప్రజాభిప్రాయ మొక్కయెడ మూర్ఖ మైనదిగా నున్నను బ్రజానరంజకముగా బ్రభుత్వ ప్రతి మాటుచుండెను. మన రాజ్యమున నెంతవరకు బ్రజల యభిమతములు నెవ్వరెబడు చున్నవో కాననసభల యందు నుపపాదించబడిన తీర్మానముల స్థితిని బరికించినచో దెల్లచుగును. శ్రీయుత రామనాథ జమీందారుగారు దొరతనమువారిని సంప్రత్నించి ఈ విషయమున గొంత యుపయోగ కరమగు సుదంతియను వెలిబుచ్చిరి. 924 ప్రస్తావనలు సభ్యుల వలన బంబబడినవి. అందు 209 కన్నురుగారి యంగీకారమును పడెనుకదా పరిపాలించబడినవి. 66 ప్రస్తావనలూత మంగీ కృతియులును. 180 ప్రతిపక్షింపబడినవి. 51 ప్రస్తావనల వోట్లుపెడికొనగా మూడింటిలో మాత్రము ప్రజాప్రతినిధులు విజయముగాంచిరి. దీనికి జేతు వ్యాఖ్యాన మనసరముండదు. ఇట్టి దుస్థితిని మార్చుటకే కాంగ్రెసు-లీగువారు మాతృముగ నొక సంస్కరణవిధానమును సంపదించిరి. ఏవిధమున జూచినను జేతవశిష్టలనుబట్టి యంతకుం దట్కునగా సంస్కరణము బుపపాదించినచో సంస్కృతి హెచ్చుకూడదు. జేత భక్తి శ్రోతలనుబట్టి హిందూ మతాన్నిదీనములు లేకగ్రీకులుగ జేతజేతునుగోరి విన్నవించిన నిజదనమును నిరూపించుట ప్రభుత్వమువారికి ధ్యమైయుండదు. సభ్యులగు గృహపాలనమును బ్రతిష్ఠ నేను చట్టమును పార్లమెంటులోలో నుపపాదించవలయును. క్రమక్రమముగా బ్రభుత్వాంగము లన్నియును స్వాతంత్ర్యము గలవిగా జేయబడవచ్చును. కాని ప్రభుత్వమునక బ్రభుసోపానముగ కాంగ్రెసు-లీగువారి విధాన మంగీకరించబడవలయును.

మన గృహకలహములు.

మన చెన్న పురి రాజధానియగు మాత్రము రాజకీయ విషయములందు నైత మంతకలహములు మొలక లేత్తుండు. మన సామ్రాజ్యమును జేతుకుండు గడుశోచనీయము. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర గమస్య యంతరరాష్ట్రములయందంతగ గానరాదు. మన బ్రాహ్మణులందు మాత్రము బ్రహ్మజేతులు హెచ్చుగ నున్నదిగానో! నేను బ్రాహ్మణ పక్షపాతినిగాను; బ్రాహ్మణవిద్వేషిని గాను. ఒకరిని ద్వేషించుట మన ధర్మముగాదు. ద్వేషభావ మేపట్టిన ననువుగాదు. నిష్పాక్షికబుద్ధిని బరికించుచుండగా బ్రాహ్మణులవలన దోషముకంటె వారియెడ ద్వేషము మెండుగ గానవచ్చుచున్నది. ఈ ద్వేషము కొన్ని ట్లంద ప్రారస్యభావముగూడ బూనుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరుల దురవస్థ లన్నిటికిని బ్రాహ్మణులే మూలకారణమనట కడు నిచిత్రము. ఉద్యోగములు మొదలగువానియందు బ్రాహ్మణులకు గొంత ప్రాముఖ్యమునచ్చినచో నది కాలపక్షికులనుబట్టి వచ్చినది కాని బ్రాహ్మణతంత్రమువలన బన్నబడినదిగాదు. భరతవర్షమున వర్ణాశ్రమభేదమునకువలన బాటల కట్టి పొంకము గలిగిన దన్నచో, సృష్టికర్తను దూతినవారల మగుదుము.

నిజమగు బ్రాహ్మణుల కెప్పుడును తిదితరులయెడ ద్వేషములేదు. బ్రాహ్మణులు మాటలబడకగూడదు. ఇప్పుటి బ్రాహ్మణులయెడ బ్రాహ్మణేతరులకుండు ద్వేషభావముకంటె దద్దివర్తయము హెచ్చుగ గానరాదు. శ్రీ

మహావిష్ణుని యవతారములలో వామనుడుదక్క మఱి బ్రాహ్మణులు గానరాదు. పరమ రాముడు వృత్తిచే క్షత్రియుడు. శ్రీరాముడు క్షత్రికుండే శ్రీకృష్ణుడు యాదవుడు. బ్రాహ్మణులు వీరలను బూజింపరా? దాయవంశమున సోదరులనడుమ వివాదములు గలిగినను మాతృభక్తిని విడుతురా? బాపలవలన బాధలు హెచ్చు నియోజించినను, ఆకారణమున రాజకీయ సంస్కరణములు కలదనటయు స్వపరిపాలనము లభించునని ప్రభుత్వసంతతు బ్రాహ్మణాధీనమే యగునని యూహించుటయు సమంజసముగాదు. హిందూమతాన్నిదీయ పక్షము లంతరించినను బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరసమస్య వెలువడుటయు బ్రాహ్మణేతరు లెట్టిమార్పును లేక యిప్పటి రాజకీయ వర్ణవహరమే నడుచుచుండ వలయునని కోరుటయు జూడగా బ్రాహ్మణేతరుల యబ్బువృత్తిని బ్రకటించుచున్నది. మఱియు దన్నా మఱుల కిది స్యబద్ధిబాధము గాదనియు నన్య ప్రేరేపనియు నూహించగలియున్నది. బ్రాహ్మణేతరులలోని వెక్కిరింపు వికలదృష్టికుతులు దను సంఘమును బాగు చేయగోరి రాజకీయసంస్కరణములు కాంగ్రెసు-లీగువారి విధానమునక బ్రపాదించబడవల యుననియు దక్షిణ హిందూ సానమున బ్రాహ్మణేతరులకు(బ్రత్యేకసా)తినిధ్యములుమాత్రమే సంకలబడవలయుననియు గోరుచున్నారు. ఇట్లుగ రుందతీవలన నంగీకరింపబడిన విషయమే. ఏరాష్ట్రమునందైనను బ్రాహ్మణేతరులనిధిలేయే జేతాభివృద్ధికి మూలధారము. కృషి వాణిజ్య శిల్పవిద్యలవలన జేతాభివృద్ధి తత్వమును బ్రతిపాదించువారు బ్రాహ్మణేతరులేకదా. జేతధర్మమును మోయు వారుగూడ బ్రాహ్మణేతరులే. కావున వారల సామ్య భ్యము నెనరును వృక్షీకరింప జాలరు. కాని యబ్బుసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణులవలన భీతిచేగనివారియందలి ద్వేషముచేగని జేతజేతుమునకు కలము మార్పులను వలదనట యెట్టినితి వైఖ్యమో తెలియరావచ్చును.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము.

ఆంధ్రోద్యమము.

జేతమున స్వపరిపాలనము పొందుకొని చక్కగ వృద్ధి జెందవలయునని భాషాప్రయుక్తవృద్ధిని దిరుగా రాష్ట్ర విభాగ మేర్పడవలయునని పెద్దలు గొంద అన నంగీకరింపబడినది. కర్మినుగారు నైత మీమాంష నవసరముగ గ్రహించిరి. మాన్యవం శ్రీమతి బయ్యారసెంసోహ్యోగ శర్మగారి విషయమున సామ్రాజ్యభావసభ్యులకుం బ్రస్తావన యుపపాదించగా నయ్యది ప్రోత్సేహించబడినది. వివర దాని ప్రాబల్య మంతటితో నుపసాగింక చిగురువుచేయుచును. సభ్యులలో జేత సేనయందగ్రాహ్యులగువారు నైతము గొందలు దానికి విరుద్ధాభిప్రాయమును జూపియుండుటయు శ్రీమత శర్మగారిని నన్నముగ నిలద నేమిటుకయు గడునాశ్చర్యమును బుట్టించినది. ఎవ్వరైనను జేతముకం దెన్ని భాషలుండనన్న రాష్ట్రములకు జేతము విభజించ బడవలయుననికోరు. ఇదిజేతమున జేతపురాజకీయ వర్ణవహరములందు నుద్యోగుల సేతమునునె చెచ్చుమునుమితిమీరియున్నది. రాష్ట్రసంఖ్యనుబెంచి, వ్యయము నశ్యధికముగా జేయజగదు. భాషలయొక్క ప్రాముఖ్యమును బట్టియు వైకాట్యమును బట్టియు వాటియ ప్రసిద్ధి బట్టియు గాఢవిద్యవారిదక్షత్వమును బట్టియు బునర్విభాగము చేయబడవలయును. ఏకభాషాబద్ధులగు మెత్రి ప్రబలతరమైనది. కావున జేతముయొక్క పునస్సృష్టి కిది యత్నింపవలయు. కాన నసభలయందు జర్మలు మాతృభాషయందే సభ్యులబడవలయుననియు, వ్యాఖ్యానములందు గార్యనిర్వహణమును నివ్యాభ్యాసములందు కాస్త్ర పరచుమును మాతృభాషయందే కాంపబడవలయు ననియు గోరవలయున్న యీవిషయములలో నిసంస్కరణము ముఖ్యముగ నవేక్షించుట యొకవింతగాదు. భాషాభారతవర్ష రాజ్యాంగతత్వము భాషాభధ సంయుక్త రాష్ట్రానుక్రమన నిర్వర్తించబడగలదు. కాన నీమూల నూత్రిమును గ్రహించి పనులు నడుపయత్నింపవలయును. మన రాజధానియందు బ్రజలలో మూడు నూటికి 40కి తంతున నభివృద్ధి 87కి చొప్పున జెరుగున శిక్షితులను ఒక్కమును 93కి వంతున గన్నడమును 2కి చొప్పున మరయాలము ను మాటలాడుచున్నారు. ఇతరభాషాప్రచారము లింతకు స్వల్పముగ గలవు. కాబట్టి తెలుగుకు దృవిడమును ముఖ్యములగు భాషలని తెల్లమగుచున్నది. నాముక్తికసోదరులు చెన్నరాజధానిలోని గంజాము విశాఖపట్టణము మండలముల యందుమాత్రమే మున్నారు. ఒక్కజేతము మాతృభాషామేలుగ నున్నది. ఉత్కలసోదరు లాంధ్రోద్యమము వెలువడక ప్రార్య

ము గొంతకాలమునుండియు సుత్కల సమ్యేళనము గోరుచు నాందోళనము జేయుచున్నారు. వారల మనోరథ మింతవరకు నీడేరుట గానరాదు. భాషాప్రయుక్తవిధానము లంగీకృతమైనయెడ బ్రత్యేకముగా నాంధ్రరాష్ట్రమును(దవిడరాష్ట్ర)యును ఉత్కలసమ్యేళనముతో నాంధ్రరాష్ట్రమును నేర్పడవలసియుండును. ఈ మాతృమృత్యుద్యోగరాష్ట్రముల యందు గూడ(బ్రాహ్మణులు గాంచుచున్న నుచో రాష్ట్ర)ను, సింధు జేతములు వెలవలగువారలు దీనిని బాగుగ నామోదించి యున్నవారు. వంగజేతములు వంగవిభాగమును గూర్చి భాగముగ బోరి కార్యమును సాధించి కృతాంశులై. ఇట్టిసిలియును బ్రభుత్వమువారి విషయమున బనియూని కార్యము నెఱవేర్చుట యావత్కృతమైయున్నది. ఏదేకమునందైన నియ్యని నామాతృభాషామియను నభిమానము బయలుకుటకు నుఖ్యకారణము ఏక భాషా ప్రచారమే. అట్టి భాషాప్రచారమువలన నేకమాతృ స్వస్యము గ్రోలినవారివలె సోదరభావమును వృద్ధిచేసికొని మాతృభాషామియెడ భక్తిగలిగి యుండురు. తల్లి బిడ్డను బాత్రిక సునిచిగిని నేర్పనది కల్పిబాస.

ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి జేతుగ నునువలసినది లేదు. ఆంధ్రోద్యమము పరిణమావ్యయములక క్షగ్గ నాకర్షించినది. నేనాంధ్రుండే గావంజినను నాంధ్రజేతము నాంధ్రభాషయు నాకు ధాత్రితుల్యములు. ఆంధ్రోద్యమమునందు నాకు బూర్ణాభిమానము గలదు. జేత మహాసభ వారివలన బ్రత్యేక మాంధ్రరాష్ట్రమును యంగీకరింపబడుటయే భావిభుభనూచకము. ఆంధ్రసోదరు లుత్తమాదర్శమును బైకత్తి జేతమునకు గలబజుచుచున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్ర మేప్పుడుకై యుత్కలమును ఉత్కల రాష్ట్ర మేప్పుడుకై యాంధ్రులును గోరవలసియుండగా గంజాముమండలమువారి కిచ్చియమున మనస్సృష్ట గలిగియుండుట యనుచితము. ఆదిరకాలమున నాంధ్రోద్యమము సఫలీకృతమై యాంధ్రరాష్ట్రము మాత్రగ నున్నట్లు బగ్గి రాత్త యుగంబించుచుగాక !

జాతీయవిద్య.

జాతీయతాభిమానము జేతమునందంతట వ్యాపించియున్నది. ఆత్మగౌరవము పెంపుజెంది యున్నది. విదేశకస్తువులు వర్ణవహరమున నెంతయధికములయు యున్నను గర్హితములుగా నెంచబడుచున్నవి. మన జన్మమున, మనజేతమును, మన జేత భాషానామ, మనయాచార వర్ణవహరములను, ననాగరకములుగ నితరులవలన నెన్నబడుచున్నను, మన హృదయములందు మాత్రమే మనస్వసామాన్యమును ప్రేమాతిరేకమును బుట్టించుచున్నది. ఇదియే జాతీయతత్వమునకు ముఖ్యలక్షణము. ప్రభుత్వమువారు మనకు గలపిన విద్యయే యిందులకు ముఖ్యకారణము. గొంతకాలముకిందట భరతవర్షము విదేశకతాచారములచే నాకర్షింపబడి స్వకీయాభిజాత్యమును గోరుచోవునట్లు గానరచ్చెను. కాని తిరిగి మేల్కొంచి వై మెలుంగులవలన లాభములేదని తెలిసికొని యంతనికృప్తమైనను దనకొంపను బోలి సుఖము నిచ్చునది జేతొండు లేదని గ్రహించినది. రాజకీయవర్ణవహరములకు, ఆభివరకాస్త్రపరిచితిని, నవీననాగరకతాగ్రహణమునకును బాశ్చాత్యవిద్య లత్యావశ్యకములని యెరిగియున్నచు, జాతీయతత్వమును బ్రబోధించుటకును, ఆత్మగౌరవమును పెంపుజెందించుటకును, భాగతీయలయందు భీనమైయుండు నుత్తమసాక్షిల్యాని భద్రగుణముల నభివృద్ధిగా నించుటకును జాతీయవిద్య యావత్కృతమని గ్రహించుచున్నాము. స్వపరిపాలనము ప్రతిష్ఠింపబడినచు, మునుందు చిరకాలనాస్యమువలన మన మనములక బెరుభూతమునలె నావరించుచున్న పిటికితనమునదలి యుత్తమముగ పౌరుషము దీప్తిని బొందవలయును. ఇందులకు ముఖ్యసాధనము జాతీయవిద్యయే. జాతీయతత్వమును బ్రబోధించుచున్నదియే పరమవిద్య. అదియేకోరదగినది. తక్కిన చదువు లన్నియు నుపసహేదామునకు నుపాయములు.

స్త్రీయుండును మనజేతమును విద్యావర్ణములు క్రమముగ నుండలేదనియును బ్రజల కన్ని విధములను సమాన జేతో విద్యబలసంపన్నులగు పౌరులుగ జేయదలచినచో విద్యాక్రమము పూర్తిగ మార్చి జేయబడవలయుననియును జక్కగ గ్రహించబడినది. వర్తమానమందు యుద్ధవేమున మనము గురైతింగిన ముఖ్యవిషయమిదియొకటియే యున్నది. పూర్వకాలమున భారతవర్షమందు గోరనిస్థగల బ్రహ్మచర్యవ్రతము సలుపబడుచుండెడిది. ఏవిధములయిన భాగములంట నుండ గతివర్ణలం గాయనియంత్రణము గాంచుచు విద్యాభ్యాసము గావించబడుచుండెను. అటులైనచో కేరగము

శ్రీశ్రీశ్రీ మై, గమవిభక్తాంగ మై యాత్మకర్మము మై వెలంగు
యందెను; బుద్ధి కుశాగ్రతీతముగాంచి యసమానప్రతిభ చే
విరాజిల్లుచుండెను. అట్టి తీవ్రవృత్తి తిరిగి యాచరింపబడినం
గాని జనుల దేహబలము కృద్ధైబుద్ధిబలము సారవంతము
గాదు.

ఏజిన్సీ ఖండము.

ఏజిన్సీ ఖండములోని చాలభాగము జమీందారీ లయ
యొందు. ఏజిన్సీ ఖండమును శేఖరచేసి యిప్పటికి నెనుబది సం
వత్సరములు గావచ్చెను. ఆచ్యుతప్రజల యార్థిక స్థితియూ, దేహ
సౌఖ్యమునూ, న్యాయపరిపాలనా పద్ధతులనూ నాటకజీవనము
సరణముగనే యున్నది. కొలదికాలము క్రిందటివలె నీ ఖం
డము గుర్తముగా నుండుటలన దీని యార్థిక సంపదయు
సారమున దత్తము మొదలగువియు భాగం వోధింపబడి
యొందలేదు. ఇటీవల హెచ్చుగం బ్రభుత్వమువారి దృష్టి నీప్ర
కృతి రావణీయకముగు జేరి మాకర్షించుచున్నది. ఏజిన్సీప్ర
జలకు విద్య గలపుటయు, నాగరకత యబ్బుకట్టు చేయుట
యూ, దగు వైద్యకళయము నీచుటయు, రెయిల్వే వేయిం
చుటయు, న్యాయసౌలభ్యమున నవీకరణలను కనుగొని చవ
రింపబడుటయు నాకర్షణకరమై యున్నది. గంబాను, విశాఖపట్టణ
ము, గోదావరిపాతముల యేజిన్సీ ఖండములను శేఖరచేసి
సూత్రముల న్యాయపరిపాలనము నేరూపకంపై ముగిసిన
ముల కన్వయించునట్లు సూత్రములు ఘటించుట సమంజసమని
తోచుచున్నది. ఈ విషయమున గొప్ప ప్రయత్నములు వార
తనమువారు నేయుచున్నారని విని సంతసించుచున్నాము.
విద్యావిషయక లోపము హెచ్చుగ నున్నది. జయపురమున
బోర్డు హైస్కూలుకట్టబడినది. క్రిష్ణానదీతీరములందఱుభాగ
మికవాడకాలమాత్ర మెక్కోగొన్నిగవు. పూర్వపు గవర్నరు
ఏజిన్సీగానిగు హాజరు దొరగాను కోడులు మొదలగు ప్రా
కృత జనులకు విద్యనొప్పించుట గొప్ప క్రొత్తపనులను స్థా
పించినను, ఈ విషయమున వలసినంత ప్రయత్నము సలుపబడు
చుండలేదు. ఏజిన్సీ ఖండము యొక్కయు దాని ప్రజలయొక్క
యు నభివృద్ధికిఁగల నవయుక్తప్రయత్నములను ప్రజాపుర
గంధాస్వాద్యక్షులకు నావిత్యక్తుప్రజలు నగు ప్రతివిక్రమచేక
వహారా, కే. నీ. ఎ. ఈ. గారు గూడ సలుపవలెనని భో
యచున్నాడను. పార్వతీపురమునండి కల్యాణనిలయపురము
కలకు ఏజిన్సీలో రెయిల్వేవేయించుటకు మొదట యత్నములు
సలుపబడి సిగ్గుట జయపురముగూడ నుధ్యక్షగణాలకు
రెయిల్వేవేయించుటకుఁ బ్రయత్నములు జరిగినవి. కాని తుద
క్రియ నాగిపోయినది. యాధ్యక్షమునఁ గొలది కాలమున
ద్రావిడ జరుగఁగలకను నాకపైతనిక విడచును. విశాఖపట్టణ
ము అడ్డవీరి ఖండమున రెండు సంవత్సరములనుండి రెయిల్వే
వెన్న కలదు చేయఁగలదున్నది. ఇంట రెయిల్వే వేయిం
బడుటకు కలనబడదు. కనుక రెయిల్వే వెన్నను వరూపుచే
యింట యింటిలో మానుట యుక్తము. అలాంటివిగా మన
నుండవలె భావిస్తాము. భావిస్తాము. గవనలను దగుటలన దీయ
రి కాకపట్టణ. భూము నింకరమున బాటుపడవలసియున్నది.
నాకానిలయము విశాఖపట్టణము కేవలం గట్టించి నీవ్వయంపం
బడినది. దా ఇక దానిపనులు ప్రారంభమగును. పద్మవర్ణకాల
కలకలయై రైలు గూడ వేయించినచో, ఏజిన్సీ ఖండము
భాగవట యును న నుండల మి
భివృద్ధి కెందులయు మధ్యవర్ణకాల సుఖల యుగుచుతికి
దిగువతికిని సౌలభ్యమును గలుగును. కావున యాధ్యక్షులను
నయన నియోగ ముఖ్య విషయమగుటను దొరతనమువారి
చిత్తమున దిద్దక యాకర్షించునని నమ్ముచాడను.

చైగు రోగము.

సముద్రతీరమున వెలసి సౌఖ్యమునకు నాకోగ్యమున
కును చేకొనిన మన విశాఖపట్టణమున మహామారి దలచూపి
యించుమించుగా 500 జనులను దనవాని చేసికొనినది. ఇప్పు
టికి గొప్ప గుండకమునము గానవచ్చుచున్నది. శీతవాయువు
బడవలెననే మరల రేగునేమోయను భీతి విశేషముగ
నున్నది. ఈ భాగ్య విరల జనింపకుండ దుట బ్రయత్నము
తీర్చుటయందు సాగింపబడినం గాని యది నిర్మూలము గాదు.
విశాఖపట్టణ మీ దుప్తవాగ్ధి నిర్మూలమగుటకు వలయు
వహాయము నొనరించుటకు దొరతనమువారు వాగ్ధ్యమున చేసి
యన వ్యాధియే భూమిగు కృతజ్ఞులను బడచి. ద్రవ్యసాధ్య
మగు ములెన్నియో కలవు. ముందు మనకు రానున్న ప్రాము
ఖ్యమున బట్టి దొరతనమువారు భవమున వెచ్చించి మనకా
కోగ్యము నభివృద్ధి గలిగించుట గాత మని కోరుచున్నాము.

బర్మా యుద్ధసభ.

రంగూను జూబిలిమందిరమున లెప్పి నెంటు గవర్నరు సర్
రిజినాల్డు క్రాడకు-గారి యధ్యక్షత 14-వ తే. నొక సభ జరిగి
నది. బర్మావివిధభాగములనుండి సభకు ప్రతినిధు లువచ్చిరి.
గంభీరమగు నుపన్యాసముల యంతరమున, ఢిల్లీ యుద్ధమున
సభయం దొనర్చబడిన తీర్మానములు కృతకృత్యము లగుటకు
బర్మావారు మనఃపూర్వకముగ సహాయపడుటకు నిశ్చయించి
యన్నారను తీర్మాన మేకగ్రీకుముగ సభయం దామోదించ
బడినది.

ప్రారంభోపన్యాసమున సర్ రిజినాల్డు క్రాడకు-గారి
రట్టినది:— ఢిల్లీ యుద్ధమున సభయందు బర్మావారి ప్రాతిని
ధ్యము ఒలముగ నుండలేదు. తత్ప్రారణముననే మనము
మాటల మాలముననే గాక నుపన్యాస, ధనము, యుద్ధసా
మగ్రీ సప్తయలయందు బాహుళ్యమును జూపవలయును. బర్మా
యం దభిప్రాయ వ్యత్యస్తములు లేననియు, ద్రవ్యమున బహు
మాన మొనగుడు అంతరమున సహాయ మొనర్చుచు నానిం
చువారు లేరనియు దృఢముగ వక్కానింపవలసి. 1917 వ
వత్సరాంతమున నుండియు బర్మావత్యములు 15 నెలలవైద్య
మును నున్నది తే నీ యం దుట క్లా ఫూ పా త్రి ము.
ఏ. ఎ. డి. టెల్లాయనల పశుచి వశముల కభివృద్ధియందు నర్వ
నేనాని యిటీవల తిరివాల్త నుపయోగపాడు. తరికి నుట
నిమిత్తము వీనిలో రెండు పశులములు ఇండియాకు పంపబడి
నది. మిగిలిన రెండుపశులములు తిరివాల్త రిగుచున్నవి. వర్తమాన
మున బర్మావారి రంపకలసిన సేన తివ్యమైదు. దొరతనమువారి
నాల్గుపశులములు కోరినందున 60 వ బర్మా రై ఫుదర్శ మను
వేటకు మరయొకపశులమును పోషింపబడినది. హిందూ
దేశమునకు నుపయు నెలకు 1000, 1200 మంది చొప్పునైకుల
మెసగునది చెప్పయ క్రాడకు-గారు బర్మావైనికుని రెండు
రాటి నేనాని కి క ల వి క్త్యా ను ను ను పాం ను
పరచుచు, బర్మా వై ని కు ల సా హు కృ త్య
ములను కొన్నిటి చేగొనరి. అనంతరమున వారిట్లు చెప్పిరి:—
యూ రోషియనలు, యూ రేషియనలు 1005 మంది యంత
కలకు వైద్యనేకమ దాఖ్యముల కుపయోగపారు: ఈగంధ్య
చాలదు గాన మరొకందఱు జేప్పవలసియున్నది. క్రొత్తబర్మా
పశులమునకు బర్మాదేశమున బర్మాభావలతోడ వరచయ
ముగ ల యు ద్యో గు లు ని యమిం ప బ డు చు రు
రాష్ట్రీయు లెల్లరును యుద్ధములమున విరిగి చుచుల
నొకగ ప్రార్థితులు.

వైకుంఠ జేర్చు విషయమున బర్మావారి లెప్పి ప్రయత్న
లోపము మొనర్చుచు తీర్మాన ముమోదించయ్యెను. తరువాత
నొప్పిబడిన తీర్మానము చాల ప్రాముఖ్యమైనది. బర్మావైద్యక
నగ్రాధ్యక్షులగు ఐ. డి. ఏ. డి. క్రాడకు-గారి క్రింది తీర్మానము
నవపాదించుచు దీర్ఘమగు నుపన్యాసమునొనరి:— మున్నది
మాడు గుచ్చుముల మునుగు లోనై, సం గ్రామ సేనార్థు
డగు క్రొత్తవైద్యుల, యుద్ధనేక నొప్పిసంసిద్ధులై యుండవల
యును. ఆరిగ నెకాగ్రము క్రింద వినియోగించుచువిగు. తీర్మా
నింప దొరతనమువారికాదు రైయందలయయను. హిందూదేశ
మనకుండు యూరోషియనలు వైద్యులన జేరుటను గూర్చి
ఏమి యొగ్గుటను దెలియక దొరతనము వారివిషయమున
నేదేని కలహ నొనగి మాగ్ధ్యకు లగుచురని యంతరకు
సింలా నగరమున కభిముఖులమై యుండుమి. ఇటీవల ఢిల్లీలో
జరిగిన తీర్మానములు కప్ప మన కింతవర కెట్టిసహాయమును అట
నుండి లభ్యము కాకపోయెను. సం గ్రామము చాలకాలమునుండి
జరుగుచుండుటలన బర్మాలోని యూరోషియనజనము విశే
షముగ నవించినది. తీర్మానమున నుద్దేశించబడినవారు దొర
నమువారియొక తదితర మగునట్టియు నేలయందున్న యూరో
షియను ఉద్యోగులు స్థానికపుదొరతనము వారు కొందరు
వ్యవ్రులను విడుదలచేసియున్నారు. కనుక వర్తమానుడ వారి
మాగ్ధముల ననుగించుట యుక్తము. స్థానికపుష్కలమునకు
విశేషమగు సభికార మొనగబడియున్నది. యుద్ధావశ్యకమగు
కార్యములతో వారజోగ్యము కలుగజేసికొనరని నానమృతము.
వర్తకమున కెట్టిభంగమును కలుగకుండ యూరోషియనులు పలు
పురు విడుదల యగునట్లు దొరతనమువారి నుద్దరిని ఏదర్శను
గానపర్యసించిరి. బర్మారాష్ట్రాధికారులను గూర్చియు వాటి
యపయోగమును గూర్చియు విషయము పంప మొక సంఘ
మేగ్గురపబడినది.

వృత్తాంతములు

మాంటేగు గారు బాసుమొదలగు వాగందటితో నుల
తీరముగ లండను చేరినది రాజప్రతినిధి గారికి తంతి వచ్చెను.

బొంబాయి నెంటులు బ్యాంక్:—బొంబాయి నెం
టులు బ్యాంకు చాల నుంచి స్థితియందున్నదని టైముస్ ఆఫ్
ఇండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పంజాబులో నాల్గవతేదీని జరుపబడిన సభాతీర్మా
నము ననుసరించి విద్యార్థుల సైనికదళము నేర్పరచుట కొక
సంఘము నెలకొల్పబడెను.

భారతీయ సయ్యమునందలి సయ్యుక్త రాష్ట్రపు
భారతీయులలో వైనికుల శీర్ష్యంబంధమున నారాటెంపరకి
ఆగరరీ నెకండు లెప్పి నెంటు కమిషను ఉద్యోగము లొనగ
బడిన వని ప్రకటించ బడెను.

బోగ్రా ప్రేముడు కన్యపుత్రు:—సి. ఐ. డి. సబ్ ఇన్స్పె
క్టరు హత్యకేసు గంబంధమున హంతకునితో గలసి పనిచేసిన
వాడొకడు పట్టుకడియెను. అతడు రాజవాహి జిల్లాయందు
న్నాడు. వాని ఇంటిని వెదకగా ఒక గదిలో కొన్ని ప్రేముడు
కన్యపుత్రుల సంతివెట్టబడి యుండెను.

మొన్నటి సాయుకాలము జి. ఐ. పి. రెయిల్వే కార్మి
కు లొక సవను గాంచి ఒక సంఘమును నెలకొల్పి నెం
టి. టెంట్వాల్క దాసుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి.
ఈభోవనాస్వామిగారు ఎఫ్. సి. పాల్గాగా రిట్టి సంఘముల
కుల ఇంగ్లండులో నెలకొటి బాధ్యులు గలుగుచున్నదియు
బోధించిరి. ఇప్పుడు కార్మికుల స్వత్యముల కాసానునయి
గాజియమునో నోక్యము కలిగించుకొన నవసరములేదనియు
చారు చెప్పిరి.

చక్కా గాయుని దోపిడిచేయుటకు కొంతమంది పన్నా
గములు సన్నచుండిన సంకల్ప కనిపెట్టబడెను. ఒకవారు
రాత్రి 10-గంటలపుడు ఇద్దరు పంజాబీయునకులను, నలుగు
రు బంగళీయునకులను మోటారుబండిమీద జనుము యం
ద్రకాలనద్దకు వచ్చి అచ్చట దోపిడిచేయుటకు ప్రయత్నించిరి.
యంత్రకాల దర్బారు వారిని డీకొనుచు వెంటనుండు పోలీసు
వేషమునకు తెలిసిపోయెను. అంత నాయకులను మోటారు
నెక్కిపోణిపోయిరి.

మూల్కాను జిల్లాకుంగలి లోధ్యారు పెన్సెలులోని
సాల్వానోసమీయము 6 వ తేదీని ఎక్క అల్లరి జరిగెను. ఒక
మాక కట్టలను, గొడ్డల్లు పట్టుకొని పోలీసువారుచుట్టును మా
గిరి. సైనికు. చేరుటయందు వారాటంకములు గలిగింపగా
మేజిస్ట్రేటుగారియాజ్ఞను వారిలో కొందరుండి పోలీసువారు
పట్టుకొనిరి పట్టుకొనిన కోపమున మాక వారిని చుట్టవేసెను.
చేయునదిలేక పోలీసువారు కుసాకుల గాల్చి వారంభించిరి.
అంతటితో వారందఱును పరువెత్తిపోయిరి. పోలీసువారు వారిని
వెంటించి ముప్పరిచుండిరి పట్టుకొనిరి. పట్టుకొనినవారలలో
2, 3 నిక వెబ్బులు ఉనిలిని.

బోగ్రాలో నిటీవల ఆరాజకులదే సువర్ణబడిన వాడ
వ్యయము గూర్చి మరొకన్ని యంతయులు కలకత్తానుండి నేడు
లెలియవచ్చినది. వారిపోయిన కొందరు రాజకీయ నేర్పకులను
బంధించవలసిన దని నుబ ఇన్స్పెక్టరు హరిదాసు మిత్రగారికి
హుకుమకా గారు, వారు కొందరు కనుస్తేయులతో తమ గవ్య
స్థానమునకు బోయిరి. వీరందరు నటకుబోయి యొక ఇంట
నాకస్యికముగ ప్రవేశించిరి. ఆచట నిరువురు యువకులు నిరా
యువులై సన్నాహము లెప్పుట లేకుండ నుండ,
వారిలో నొక నిని కనిస్తేబు బంధించెను. రెండవవాడు
వెంటనే ఆయాధమును సంగ్రహించి గుప్తమున కడ్డముగ
నున్న నుబ ఇన్స్పెక్టరుగారిని పిస్తోలుతో గాల్చి పారిపోయె
ను. ఆరాజకులలో నీ గృహ మొకనది. బోగ్రా పోలీసువై
వను కతి సమీపమున నున్నది. బంధించబడిన యువకుడు
బహుదాగ్యవంతుడు. నుమారు 21 సం.ల వయసుగలవాడు.
నటార సుబు డివిజనునందున్న కాలము గ్రామవాస్తవ్యుడగు
గ్రామ్యుడు. ఈతడు వ్యవహారమునంతయు జెప్పెను గాని
తన మిత్రుని గూర్చి సమాచారము దెలుపక యున్నాడు.
ఈసందర్భమున పోలీసువారు మరి 6 రు బంగాలీలను బంధించిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

విలేఖకులకు సూచన

హరికథాపాటి పరిక్షలు. ఇదివరకే ప్రకటితమైనది. అక్షరశిక్షణ, గ్రామస్థుల పరిస్థితులు; పంచముల వివరణ; కాలసర్వము; ధర్మకైంకర్యవిధానములకు విన్నపము విచిత్రమైనది; భారతవిద్యార్థిపుష్పము ప్రకాశింపజేసి అంగలూరు వివాహ పాఠశాలకు, మతపత్రిక, రైతులదర్శక, టంకసాలపీఠి విలేఖకుడు, ఆంధ్రసహజనసభ - జాలపురము విలేఖకుడు - వెంట్రప్రగడ విలేఖకుడు; ప్రకటింపజేసినందున చింతింపవలెను - సంపాదకుడు.

I

చక్రవర్తి జన్మదినము.

అయ్యో, మనప్రభువులకు శ్రీపంచమార్గి చక్రవర్తిగా ౪౬-1918 ఇందు వాసమున యేబదివార్షిక సంవత్సరము ప్రాగంభించును. బృహస్పతి నవమన శనిలాభమున సంవత్సరముల వలన శుభప్రదము. దేశాభిమానులు శ్రీవారికి జయముగలుగునట్లును ప్రజలకు కరుణదీరునట్లును లేదనెనునయ్యా శ్రీరస్తు! తమను బీదలకు అన్నకాయమును జేయుట శ్రేయస్కరముగాన విన్నవించెదను.

గుంటూరు చిన్నం రామకృష్ణయ్య

II

ఆంధ్రసభ-పంచములు.

అయ్యో, ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణమునకు పాటుపడుచున్న ఆంధ్రసోదరులారా మనకోరిక పథలమొందుటకును ఆంధ్రులలో భేదాభిప్రాయములు లేక కేంద్రస్థానము చేరుటకును మన పంచసోదరులకు గూడా తత్విమృద్ధాన్నత్యస్థితిలో నున్నవారితో సమముగా సానుభూతి చూపుచున్నారని తెలుపుటకు ఈ సంవత్సరము మే, ఆఖరున జరుగనున్న ఆంధ్రసహజనసభకు వచ్చు పంచసోదరులకు తక్కిన జాతులతోపాటు భోజన సదుపాయమును వసతిగృహములూ హరిక గూడా ఏర్పాటుచేయించ వలెననియు, చేయునట్లు పంచసోదరులకు తెలుపవలెననియు కోరుచున్నాను. కాపట్లతాలూకా పెనందిపాడు } పర్యవేక్షిని వీరయ్య.

III

ఒకరు తప్పిపోవుట.

అయ్యో! పులివర్తి (పెదవేంకన్నగారి కుమారుడు) గంగయ్య 45-1918 తేదీ (శనివారము) పగలు సుమారు 10 గంటల వేళకు ఇల్లు విడచి ఎవ్వరితో పోయినాడు. ఆయన చంచలచిత్తుడగుటచేత భవప్రమాదమున నేయపాయమును పొందనోయని భయముగా నున్నది. ఆతనికి 35 సం. వయస్సు, నల్లనిరంగు ముత్యనను చెవులను బంగారపు పోగులున్నవి. జబ్బుచేతను కాళ్ళువాచి బిందువు నడచును. స్థూలకాయుడు ఎండకు తలించును. తెల్లని బట్టయును, గ్లాస్ గో చొక్కాయును గలవు. పలుకరించినచో విస్తార మాతృస్తుతిగా మాటలాడును. సుమారు 5 అడుగుల యెత్తుడును. పలుకరించిన, శిగ్గరగాన, వెంకెగాను, అధికముగాను, మాట్లాడును. పచ్చా వీరవేంకయ్య, పూర్వ. తాడేపల్లిగూడెం. ఏలూరుతాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

IV

శ్రీనివాసవేళము

అయ్యో, పట్టుపట్టుమని ప్రభుత్వమువారు డిల్లీ సమావేశమునకు భగవాన్ లోకమాన్యతిల్క్ లోకమాత అనిలిసెంటు మొదలుగాగల వేళ భక్తాగ్రగణ్యులను ప్రజానాయకులను నాహ్నింపక, ప్రజాశయముల నెరుంగని నాయర్ మొదలైనవారిని రప్పించి మీభారతీయులు రణకాశమును ప్రభుత్వీని, దాతృత్వమును, శరీరధర్మత్వములను జూపుకాలమానమయిన దనియు, యుద్ధమునకు వలయుధనము పరికరములు, సైన్యములు సమకూర్చుట మీపరిశ్రమలవై నాధారపడియున్నదని చెప్పట యంతయు క్రియకృతముగను. పౌరసమృద్ధిగనుయొండనేరదు. ఇదివరలో కొందరాంగ్లోప్రాండవుల హిందూదేశము కోనుటి చేరమాడుచున్నదనియు త్రివిడిదిరి, నిశ్చయముగ, మనమును, మనప్రభుత్వము నారను చేరమాడుట కదియే మంచియనెను. వారెంతవట్టుదలతో ప్రస్తుతాంతము

లను విచారించును, యుద్ధానంతరము మీ యాశయముల విచారించెదమ' ని వాగ్దానము జేసినను యిదివరకువరే భవపడి యుప్పొంగి సమృద్ధింపక, అభిలభారతీయ మహాజనసభ వారభిలషించు సంస్కరణ విధానముల నన్నిటిని సక్రమముగ, యాచరణకు దెచ్చినంగాని భారతీయులెల్లరు రణోత్సాహము కానేరని చెప్పవలయును. మనమిప్పుడు పొరబడితిమేని మన భావికాల స్వతంత్రత్వస్థితిగతులు యథాప్రకారసిద్ధిరగునకే యుండును.

పత్తులతాడిపర. ఎస్. వెంకటాద్రి. బాపట్ల తాలూకా

V

రైతులమస్థితి

అయ్యో, ప్రజలు నిద్రపేల్చుకొనుటయే వారి యశాంతికారణమైనది. మొట్టమొదట కొండలఖాయిదా వారి యనుభవమునకు తట్టమైనది. వారిప్పుడు బండుల దొడ్డియందులె మెలగుచున్నారు. వారిపశువులకు మేయ పోతెక్కడిది? కొద్దివోట్ల వారి గ్రామములకు మిక్కిలి పరిసరమున నేయడవులు రిజర్వు చేయబడియున్నవి. ఈ రిజర్వుచేయడములు వారికిగల మిగత దురవస్థలకన్నిటికన్నను కష్టతరముగ నున్నదనుటకు కొరంకయ్య సందియములేదు. దీనికన్న మరింత దురవస్థ గలదని యూహించగలరా? వ్యవసాయకులకు తగినంత విడుపు ప్రదేశములు (అకరీజర్వుచేయబడిన యడవులు) లేనప్పుడవియెట్లు వృద్ధిచెందగలవు. ఇది వారి పశ్చిత్తమే భవము వలననే కాననగుచున్నది. పశువృద్ధి నిక్కముగ తగ్గినది. ఇందున పశువుల యెరువుకుడ తగ్గుట తేట తెల్లము. వ్యవసాయకులు విశేషభాగము ఈ యెరువునకు దాధారపడియుండుట చేత భూములను సత్తున చేయలేకున్నారు. ఇట్టి స్థితియందున్న భూముల ఫలోత్పత్తి సర్వులకు విశేషమే. ఇంకను మరియొక చిహ్నముగలదు. వరిపంట కావలయు నన్న విశేషభాగము కొండాకు వేయుట కద్దు. విడుపులయందాకు దొరకబడెడియు, రిజర్వు అడవుల యాకునకు రేట్లధికముగ నుండుటంజేయు జనసామాన్యము మిక్కిలి బాధ చెందుచున్నది. ఈ కష్టములను విచారించువారును లేరు. తిరువాళును లేరు. జనులు పౌరు త్వసాయమున కెదురు చూచి చూచి యసహాయస్థితిని జెంది యున్నారు. ఉత్సోగులు వారిని బెడరించెదరు. లంచములు తీసెదరు. ఇక ప్రజలతలంపు తెల్లండునో గ్రహింపజేయు.

దోర్నాల ముక్తాపురం వేంకటనారాయణ. కది తాలూకా

VI

గుంటూరు టవున్ హైస్కూలు

అయ్యో, హైస్కూలు మార్పుగారిని తొలగించు విషయము లో 'తప్పెవరి'దని ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖమున సెలకరు ప్రశ్నించుచున్నారు. ఈలాగున ప్రశ్నించుట ముఖ్యవ్యక్తకు మనియే నాయుక్కు తలంపు. ఏమన ఈపాఠశాల వీరరాజు పూర్వము బాలరసంఖ్యలో నేమి, విద్యావిషయములో నేమి, పాఠశాల భవన నిర్మాణములో నేమి, వ్యాయామ పరిశ్రమలయందేమి, ఎక్కువగా లోటుపడి, గుంటూరుపొరులును, కమిటీవారును, ఈపాఠశాల ముమ్మందు కొనసాగునో, కొనసాగదో, అను భీతావహము జెందియుండెడి. అట్టివివేచనయమున, ఈ ఎన్. ఎస్. వేంకటరామయ్యగారు ప్రథమాపాధ్యాయు పదవి నధిష్టించి, పాఠశాల పటిమగల వృద్ధికి మూలకారణ భూతుడయ్యెను. అది మొదలుగా దినదినాభివృద్ధి జెంది, ఇతర పాఠశాలలకు ఆదర్శముగా ఒప్పుచున్నది. అనుభవాలును, బుద్ధిశాలులును అగు తదితరఉపాధ్యాయుల రప్పించియు, పరిక్షలలో అపజయ మొందిన, జయ మొందువలయు బాలర సుత్సాహపూరిత చదివించియు, ఆటలకు కల్పించి బాలర కభిరుచి కల్పజేసియు, దసరాపండుగులకు ఏర్పడు విరామములలో, విలాసార్థము, విహారయాత్రలకు బాలర దోడ్కొని వారికాహ్లాదము కల్పించియు, మున్నగు నేర్పరిమార్గములభ్యసించి నడుము కట్టి నిర్విఘ్నముగా పనుల నెఱవేర్చి యున్నారు. అయ్యో, కమిటీఅధికారులకును, హైస్కూలు మార్పుగారికిని వైమర్యములందచున్నను. అందుమూలకమున పాఠశాల పురోవృద్ధికి కారణ భూతిమైన శ్రీని తొలగించుట భావ్యమా? పాఠశాల అభివృద్ధికి భంగకరమని నిర్ధారణ చేయబడెడిమీదల తొలగించుట న్యాయముకాని, విచారణ లేకయే, సంజాయిషి కొరకయే, వారిని తగ్గించుట కేవలము అక్రమము. కావున విచారణ కావించి న్యాయసమృతమైన వాక్కియ్య ప్రార్థించుచున్నాను. బాపట్ల తాలూకా } ఒకానొక ప్రాత విద్యార్థి నందూరు }

VII

హరపనమాలిగో ప్లేగు.

అయ్యో, బల్లారిజిల్లాలో పశ్చిమ దిక్కుననున్న ఈ తాలూకా గ్రామము మైసూరు రాష్ట్రము, నైజామురాజ్యము బొంబాయి ఇలాఖాతు మధ్యస్థానములలో నుండుటంబట్టి ప్లేగు అంటురోగమునకు బుట్టినిల్లయియున్నది. పోయిన సం॥ ము అక్టోబర్ నెలలోనుండి ఇది ప్రాగంభమై యిదివఱకు ప్లేగు యొండి ప్రజలకు జాల నష్టముఖములను కలిగించుచున్నది. ప్లేగు నిలుచువలకు గ్రామస్థులందఱును మెప్పులో నివశింపవలెనని దొరతనమువారు తీర్పువునేమి గ్రామములోని పెద్ద మనుష్యులందఱును తానాస్తికారుల సాన్నిధ్యమునకు వెళ్లి యిప్పుడు వానకాలమగుటచేతను కలుపుచే దొంగల భయము చేతను మెప్పులో నివసించుటకు సాధ్యముకాదని చెప్పి దొర తనమువారు ఇనావ్యలేషన్ డాక్టరును పంపిన ప్రజలందఱును ఇనావ్యలేషన్ వేసికొందురని చెప్పి ఈ యుద్ధకాలములో మెప్పలో ఇనావ్యలేషన్ డాక్టరుని పంపుటకు దొరతనమువారికి పిలువేదని తనాస్తికారులవారు చెప్పినందున, ఇచ్చట నున్న సజ్జా అసిస్టాంట్ సర్జనుగారి బల్లారి కి వెళ్లి ఆక్రమ ఇనావ్యలేషన్ వేయుటకు నేర్పుకొని వచ్చి ఇప్పుడు దినమునకు తొంబది నూరుగురు మనుష్యులకు మాత్రము ఇనావ్యలేషన్ వేయుచున్నాను. "పది దినములలోపల నూరిలోని జనులందఱు ఇనావ్యలేషన్ వేయించుకొనవలెననియు, లేకపోయిన మెప్పుకు వెళ్లవలెననియు, ఈరెంటినిచేయనివారు ప్రాసిక్యూషన్ కష్టాలగుదు"రని ఇక్కడి యధికార స్థుల టాం, టాం, వేయించి యున్నారు. అయిన నీయుని లోనున్న సుమారు పదివేలమంది పదిదినములలో ఇనావ్యలేషన్ వేయించబడగలరో లేదో దేవుని కెఱుక. ఇక గోమస్త్రీలు లేడి డాక్టర్ వచ్చేవఱకు ఊరిలో నుండవలెనా, లేదా పదిదినములలోపల తమవారిని విడనాడి తాము మాత్రము మెప్పుకు బోవవలెనా? లేదా ప్రాసిక్యూషన్ కాబడవలెనా? యను సంగతిని ఇంక చూడవలసియున్నది. ప్లేగుకన్న ఇక్కడి యధికారులకే జనుల చాల భయపడుదురు.

ఒక విలేఖకుడు.

వైద్యబ్రాహ్మణ మహాజనసభ

స్వస్తి శ్రీ కాశ్యపు నామసంకల్పర వైశాఖశుద్ధ ద్వాదశి మొ॥ మూడు లేక నాల్గవినములు (1918సం. మే నెల 22, 23, 24, 25 తేదీలు) వైద్యబ్రాహ్మణ మహాజనసభ, దేవిడి యందు జరుప నిశ్చయింపబడినది. వైద్యబ్రాహ్మణులు వైసభకు తప్పక దయచేయుటకును, మనవారలకు మిగుల ప్రోత్సాహము గలిగించి, సభ నలంకరింపజేయుటకును ప్రార్థింతు.

ఇజ్జతాసాత్ శ్రీకంఠమూరిబాలసూర్యప్రసాదరావు గమనింపుడు:— దేవిడి— బెంగాల్ నాగపూర్ రయల్స్, శ్రీకాకుళంబోడ్డు స్టేషనుకు తొమ్మిదిమైళ్లు. (గంజాముజిల్లా. శ్రీకాకుళంతాలూకా) ఉర్దూస్టేషనునుండి 4 మైళ్లు. మే నెల 21 దిని చెన్నపురినుండిచుట్టు మెయిలుబండి ఉర్దూ స్టేషనులో సభకేతెంచువారలసౌకర్యార్థము ఆవుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. కలకత్తా వైపునుండి వచ్చువారును కురదావాతేరు ప్యాసెంజరులో, ఉర్దూస్టేషనులోదిగుట మిగుల సౌకర్యము.

కాళ్లకూరి నరసింహుగారిట్లు మాకు వార్తాయుచున్నాడు:— ఆనరవిలు మోచర్ల రామనంద్రారావు పంతులుగారి పౌరమిత్రులిక సా॥ సూరమ్య వివాహ సదస్సునందు నేను విన్నవించగా వరుడు భీమవరంతాలూకా బొండాడ కాపురములు క్రిపాదన్న లక్ష్మీనారాయణగారి పుత్రుడగు క్రిధగవన్నారామణగారి తరపున కొం॥ నాగభూషణముగారు ఏలూరులోని అన్నదానసమాజమునకు రురలును నిమ్మజాతు్యధరణసంఘమునకు రు రి లును గోరక్షణసమితికి రు రి లును కొత్తూరులోని గీర్వాణాంధ్రపాఠశాలకు రు రి లును బందరు నందున్న ఆంధ్రజాతీయకళాశాలకు రు రి లును చెన్నపురి లోనున్న ఆంధ్రవిద్యానిధికి రు రి లును కానక లోసంగిరి. ఆంధ్ర దేశాభివృద్ధికి పా్మిముఖ్యముగ నున్న ఈ వడంకముల పోష్యమునకై యిట్లే పౌరిఅంధ్రుడును తమయంట బరిగిన శుభసందర్భములలో తమకైకీకొలిది నొసంగెడు పక్షమున అంతికాలములో ఆంధ్రదేశ వభివృద్ధి జెందునని పోర్తస్సించుచున్నాను. వధువు తరపున క్రిపంతులవారును కోరబడిరి. కాని యొచించి ఒసంగెదమని నెలవొసంగిరి. దేశనాయకులలో నొకరుగ పరిగణింపబడుచున్న వీరు వైసంస్థాపకుల కన్నిటికిని ఎన్నటికైనను సర్వవిధముల తోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాను.

కాళయుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారగుచున్నది

పింగళి సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, వైదిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల పటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములవై చక్కగ ముద్రింపబడుచున్నది.

కాగితముల కలపునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేయుచు చుండుటవలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము.	వెల రు	2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	" "	0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర "	" "	0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు	" "	1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపథము

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినీతైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

అశుభప్రభు రక్తములన జనించు బాధ్యులకు కీరీటునువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను పోగొట్టును. (చాకపోతలను అన్ని విధములన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(28)

కణాభివృద్ధికిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను చుట్టూరవునను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. కీరీటునువంటి చాచరగదోషములను, మలబద్ధకమును శార్దూలంబంధమును శాస్త్రముల పోగొట్టే రక్తమును కల్పించును. శరీరాభివృద్ధి గలుగజేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 టాన్సుల బుడ్డిలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తియరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

చిక్కబాపాలిపి ప్రశంస

చిక్కబాపాలి 1/2 అంజులముల వలె వలెను.
వెల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రారంభింపబడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

దేహదౌర్బల్యులకు సిద్ధాపథము

శరభమంగళరసాయనము హిమాచలవర్షమునందు వసించు యోగినుండి గ్రహించబడినది. చాల ఆశ్చర్యకరమైన మందు. తగిన అనుపానముతో నుపయోగించినచో అన్ని బాధలు నివారణ యగును. ఈ క్రింది రోగములకు ఇది ఉపయోగపడును: జ్ఞాపకశక్తిహీనులు, స్వప్నావస్థయందు పులనగుట, పులి తేనుపులు, అజీర్ణరోగము, హృద్రోగము, మందమతి, తల నొప్పి, మూలశంఖ, హిస్టీరియా, కీళ్లనొప్పులు, ఆంగులపీసము, నిద్రలేవకుండుట, దుస్వప్నము, అకాలపువరణము, అపు దేవుడు స్త్రీలు ముట్టుకాకుండుట అనగా ఎగింపు, తయమున్నగు ఎట్టి గడ్డరోగములు కూడ నివారణయగును. చెడు రక్తము, ఇంద్రియవృద్ధి కలుగు వ్యాధులన్నియు మొదలంటి పోవును. 87 ఏండ్లనుండి కీళ్లకొలది మంది జయప్రదముగ వాడుచున్నారు. ప్రస్తుతము అందరను దీనినే వాడుచున్నారు. 7 రోజులలో జ్ఞాపకశక్తి బలపరచును. 7 రోజులకంటె ఎక్కువగా ఉపయోగించిన నవసరములేదు. సమ్మోహనాస్త్రమువలె అమోఘముగ పనిచేయును. దాని ఫలితము కాశ్యోతముగ నుండును. ఒక మోతాదులో మీకేగణము తెలియగలదు. స్వగ్రామముల కొక మోతాదుచితముగ నీయబడును. బయట దూరీవారు 10 అంజులను పంపినచో సమోహన ఒక మోతాదు పంపబడును. ఒకబుడ్డి నుపయోగించిన చాలును. రెండవబుడ్డి సర్వసామాన్యముగ నవసరముండదు. నిండుబుడ్డి రు 1-14-0. 8 బుడ్డు వి. పి. ఖర్చులతో రు 5.

రోగము వివరములు ఉత్తరప్రత్యుత్తరముల నన్నిటిని అంగముననే వ్రాయవలెను. (458) (1168)
శరభమంగళరసాయనపు కార్యాలయము,
వీడెక్ స్క్వేర్ పోస్టు, కలకత్తా.
Sarbamangala Rasayan Office,
Beadon Square
P O Calcutta

లోక మాన్య

బాలగంగాధర తిలకుగారి

జీవితము - ఉపన్యాసములును (తెలుగు) 0-4-0.

జాతీయగ్రంథప్రచురణ సమాజమువారిచే పై పుస్తకమును అట్టిజే యగు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లజపతిరాయి దేశేంద్రాద్ర్యము మొదలగు జాతీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారు లగుటకు వాగ్దానము తప్ప వేరురునుము అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పోత్తములన్నియు పుచ్చుకొన్నచో సాలుకు 3 రూపాయల కంటె హెచ్చుకాదు. దేశాభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై తోడ్పడవ్రాగింతులు.

గాడేపల్లి సూర్యనారాయణ శర్మ,

(1178) జాతీయ గ్రంథప్రచురణ సమాజం, పితాపురం.

కుమ్మరోగమున కమూల్యముగు మందు.
ఇది మిగుల హాశ్చర్యకరమగు మందు. పదిపదునైదు రోజులు రాయటవలన తెల్లనిమచ్చలు, అట్లుకాక చర్మముపై మరియేవిధమైన రంగులను నిర్మూలముచేయును. ముఖ్యముగా నీ రోగమునకు జాగ్రత్తదీసికొను (భాతరగు) మంచిదియే. దీని వెల టెన్ను 1-కి రూ. 4-6-0. అంచెకాలి వేతే.
(783) Dr. W. N. Dixit. Merchant, Poona City.

అమృకము.

రెండు పెద్దపులులు అమృకమునకు గలవు. ఒక్కొక్కటి మూడేసి సంవత్సరముల వయస్సు గలది. మంచినీటిలో నున్నవి. తక్కిన అంశములు వల్లూరు రాజాగారు, పంగిడిగూడెం, కృష్ణా జిల్లా, అని వ్రాసుకోవలెను. (1180)

ప్రకటన.

1. విద్యా విశ్వప్రకాశిని వెల 0-10-0-
కల్పవాస్వరమున కుపయోగమగునట్లు ఖండ ప్రస్థారమున్న యోగవిషయమున్న తెలియబడును.
2. కృత్తిహస్త పాటము వెల 0-6-0-
కాళీశతనామస్తుతిని, శబ్దమున్న తెలియబడును.
ఉదాహరణ : హంసధ్వనిరాగము, గూఢకాళము.
తక్కిట : ఝణుత : ఉపద్రవ్య నృశింహశాస్త్రి,
నిసప : గరిస : సంగీతకళా విద్యాక
మనసు : కరుగ : (1176) అమలాపురము.

అమృతార్ణవ అవలేహ్యము.
ఈతేహ్యము రక్తమునుశుద్ధిచేసి వీర్యమును హెచ్చించి బలమును కలిగించి యుష్మకేమనము చేసి చేతి కాళి మంటల పోగొట్టును. మొదలగునట్లు చేసి కీరీమునకు తేజస్సును కలిగించును. దీర్ఘాయు, ధేరులు, తలనొప్పి, గొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.
219 అర్ధపాన డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0.
వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవింద్,
ఆతంకనిగ్రహ మోషధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

పరమరహస్యము.

వాణిజ్యము (1161)

అనుభు ప్రకమనందు, ఇదివరకు పరమరహస్యములుగా నున్న సంగతులు బయలుపరచబడినవి. ఇది వ్యాపారముచేయు వారికి కల్పితవు. సుప్రసిద్ధులును, గన్న మెంటు వారిచే వాణిజ్యమునందు సన్నదు పొందినట్టియు, కారుమూరు రాను కోటయ్యగారిచే రచించబడినది. దీనియందు, వ్యాపారము నిర్వహించు విధము, జాబులు వ్రాయువిధము నకల్లుతీయు విధములు, తపాలాక చేరవ్యవహారములు, ఉత్తరములు మొదలైనవి వ్రాయుచేయువిధము, బ్యాంకులు, చెక్కులు, హుండీలు, వ్యాపారమునందు వాడుకచేయు అన్ని విధములైన సాధనములు (వ్రాయువిధము, రైలుమీద స్తీరుమీద సరకు పంపువిధము, కాపీరైటు, ప్రేడుమార్కులు, భీమాకంపెనీలు, లిమిటెడ్ కంపెనీలు, వేయేల వ్యాపారము చేయు ప్రతివారును తెలిసికొని లాభముపొందుటకు క్రొత్తపద్ధతులు వ్రాయబడి, అనేకుల మెప్పును బొందినది. వెల రు2-0-0. మే నెల 81వ తారీఖులోగా తెప్పించుకొనువారికి రు 1-8-0 లకు ఇయ్యబడును. మేనేజరు, వాణిజ్యవిలాస్ ఆఫీసు, గుంటూరు.

501 పాళ్ళపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపథములు.

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రల నిప్పుజైనను పరికింపుడు.

(ప్రతి వత్సరమునను అమ్మకొలది సీసాలు విక్రయంకబడుచున్నవి.)

ఇండియావారు మాత్రమే క-క; బర్మా, సిలోకా, మలియన్డేట్, గోవా, ఫిజీ, బెలెండ్, ఈస్టాఫ్రికా, మున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపథమును, ఉపయోగించుచున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయహార" కస్తూరి మాత్రల సీసా మీ యంటు నున్న మొదల, చూటికీ తెల్లదనమును, నీటిచించి, మొర పెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, శూర్మవాతము, జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధకము, దగ్గు, గజమనోషి, బలహీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము, చిన్న బిడ్డలకు (అగు జ్వరము, దగ్గు, వాయువు, మరియు ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాపథక సేవనచే వార్షర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యకాలలో సేవకవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు శిర్నాటక మూలకలనుండియే యోగ్యములగు తయారు చేయుచుండురు."

రిజిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార గురుతులు, ప్రతి సీసానుండును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో గూడి యుండును. శిరీషాత్రులున్న సీసా 4 అంజులు, మాత్రమే.

- 6 సీసాల లోకసారి తెప్పించివేసిన టపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0
 - 12 సీసాలలోకసారి కొనిన 2-12-0
 - 25 సీసాలలోకసారి కొనిన 5-0-0
- సమస్తరోగములకు మానక అయిత్యే క్రియ సిద్ధాపథములు దొరకును.

విజ్ఞానము:— శ్రీ సీతానాథుని వైద్యశాల, మైసూరు

